

Јелена Ј. Димитријевић
К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ

<https://doi.org/10.46630/kszs.2025>

Оперативна уредница

Маја Д. Стојковић

Приредили

Биљана Дојчиновић

Владимир Ђурић

Рецензије

Сибелан Форестер

Игор Перишић

Снежана Милосављевић Милић

Јелена Ј. Димитријевић

К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
2025.

Приредили

Биљана Дојчиновић

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

<https://orcid.org/0000-0002-8684-2350>

Владимир Ћурић

Универзитет у Нишу, Филозофски факултет

<https://orcid.org/0000-0001-8833-5320>

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Радови су лиценцирани под условима и одредбама лиценце Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License

Рукопис збирке *К Сунцу за Сунце* Јелене Ј. Димитријевић транскрибован је у оквиру сарадње платформе *Књиженство: књижевност, род, култура* са пројектом Women Writers Route.

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

Ово издање је објављено захваљујући подршци Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије

Пoштарина плаћена

НОВИ ЖЕНСКИ ЛИСТ

ЖЕНСКИ СВЕТ

БРОЈ 3

Уредник Јелена И. Зрнић .
БЕОГРАД, МАРТ 1930

ДИН. 12.—

ЈЕЛЕНА ДИМИТРИЈЕВИЋ, књижевница
Снимак из Токија, у априлу 1927.

САДРЖАЈ

Предговор (Биљана Дојчиновић и Владимир Ћурић) i

I

У Паклу рај

Кроз Андалузију 3

Мадона или Магдалена 8

Пред остварењем сна 10

Две свинге 12

Индија 14

На Гангу кад сунце изгрева 16

Подне у Пури 20

Вече у Пури 23

Гејша Нами-Сан 25

У празник „Трешњин Цвет“ 27

Spleen 34

Србија 35

Јокохама 36

На Тихом Океану 37

Хула-Хула 41

Својим Путем 44

Шешир од панаме 45

Њу-Јорк 47

После седам година 49

Посланица 50

Ћенови 52

На дан Победе 53

II

После остварења сна 57

Бамбусов лист 59

Чудно пиће – пут 60

Рукопис збирке *К Сунцу за Сунце* 63

Биљана Дојчиновић и
Владимир Ђурић

Предговор

Пред читаоцима је трећа збирка поезије и четврта књига коју смо као чланови *Књиженства* припремили из рукописа који се чувају у Народној библиотеци Србије. Прве две су објављене 2020. године: реч је о збирци поезије коју је Јелена Ј. Димитријевић писала на француском језику (*Au Soleil Couchant /У сутон*), и о другој књизи путописа *Седам мора и три океана*. Трећа књига, збирка поезије *На океану и преко океана*, објављена је 2024. и, као и сва ова издања, налази се у дигиталној форми на адреси www.knjizenstvo.rs/sr/izdanja.

Јелена Ј. Димитријевић је једна од најзначајнијих српских ауторки: песникиња, романијерка и путописац. Рођена је 1862. године у Крушевцу, одрасла је у Алексинцу, одакле са 19 година прелази у Ниш као супруга официра Јована Димитријевића. На самом крају 19. века селе се у Београд, у кућу у Позоришној (данас Француској) улици, где Јелена Ј. Димитријевић остаје до краја живота. Преминула је 1945. године, уочи краја Другог светског рата. Сахрањена је у породичној гробници на Новом гробљу, где почива и њен супруг који је 1915. године погинуо на фронту. Прву песму за коју се зна написала је 1878. године и посветила је својој рано преминулој сестри, а прву збирку објавила је 1894. године. Збирка

је насловљена *Песме Јелене Јов. Димитријевића, Књига I*. Иако је песме објављивала у периодици до краја треће деценије 20. века, за живота јој није изашла друга збирка поезије.¹ Објавила је низ приповедака, романе и, можда најзначајније од свега – неколико путописа.

Јелена Ј. Димитријевић је била, у правом смислу те речи, светска путница. Њену путописну историју можемо датирати још од краја 1897. године, када објављује *Писма из Ниша о харемима*. Ово дело може да се чита и као роман и као антрополошки запис, али је по дубини залажења у непознату територију суштински – путопис. Јер, иако је тада већ увелико живела у Нишу, она говори о непознатим просторима тог града, о харемима, женским деловима муслиманских кућа, у које се није могло ући без позива или права које додељује исламска вера. Низ дела о путовањима наставља се 1908. *Писмима из Солуна*, која најпре излазе у наставцима, а 1918. и као књига. Друго издање књиге је објављено 2008, а ово сведочанство о младотурској револуцији у Солуну јесте за сада и најпревођенија књига Јелене Ј. Димитријевић.² Путопис из Америке настаје на њеном боравку у Новом свету 1919. и 1920. године, а објављен је тек 1934. У међувремену се догодио и пут око света. У новембру 1926. године кренула је из Ђенове пут Истока: у Египат, Палестину, Сирију, Либан, а потом у Индију, на Цејлон, у Кину, Јапан, да би се преко Америке вратила у Ђенову у јулу 1927. године. Путешествије је предмет путописа *Седам мора и три океана* чији је први део објављен 1940. године, што је уједно и последња књига објављена за живота Јелене Димитријевић. Други део овог путописа транскрибован је у оквиру пројекта *Књиженство* из рукописа који се чува у Народној библиотеци Србије и објављен је први пут у целини 2020. године.³

---

1 Друга поетска збирка Јелене Ј. Димитријевић управо је горепоменуто издање песама писаних на француском језику, објављено 2020. године. Најважнији библиографски подаци о Јелени Ј. Димитријевић налазе се у бази *Књиженство* на линку <http://knjizenstvo.etf.bg.ac.rs/sr/autorke/jelena-j-dimitrijevic>.

2 *Писма из Солуна* преведена су на грчки, енглески и италијански језик.

3 Прву књигу, *Седам мора и три океана: путем око света*, објавила је издавачка кућа Лагуна 2016. године. У јануару 2024. издавачка кућа Лагуна објавила је и *Седам мора и три океана: Друга књига*.

Збирка поезије *К Сунцу за Сунце* Јелене Ј. Димитријевић обухвата 25 песама записаних у два свескама. Обе свеске чувају се у Народној библиотеци Србије под сигнатуром 543-I, односно 543-II. Прва песма збирке записана је јула 1926. у Гранади, а последња датирана (претпоследња песма у збирци) записана је у Београду априла 1929. године. Према библиографским подацима које поседујемо, само две песме из збирке су објављене у периодици – „На Гангу кад сунце изгрева“ и „Две сфинге“, обе у часопису *Мисао* 1929, односно 1937. године. То значи да се више од двадесет песама из овог циклуса сада први пут објављује.

Уз потоњу песму (у овом рукопису њен наслов гласи „Две свинге“) у часопису стоји и напомена да је из циклуса „Седам мора и три океана“. Збирка поезије *Седам Мора и Три Океана (слободни стихови)* најављена је и неколико година раније, у првом издању Јелениног путописа по Америци, *Нови свет или у Америци годину дана*. Не знамо зашто ово издање није угледало светло дана, али је сасвим јасно да су и остале песме из ове збирке део тог циклуса. У књизи се, од песме „Пред остварењем сна“ (треће по реду) до песме „После остварења сна“ (прве у другом делу и треће од краја збирке), испредају приче о местима која је посетила на путу преко седам мора и три океана. И прве две песме у збирци тематски говоре о сусретима на путовању, а последње две су нека врста епилога, резимеа и реминисценција, тако да је збирка у целини у ствари путопис у поетској форми.

Песме у овој збирци су наративне, испуњене рефлексјама, измаштаним ситуацијама, медитацијама, сликама сурове реалности, еротичношћу, па чак и пародијским заокретима. Рима у песмама је неправилна, комбинована са слободним стиховима, а песме су изразито ритмичне. Збирка *К Сунцу за Сунце* делује као интимнија верзија друге књиге путописа *Седам мора и три океана*, при чему песме о Јапану, Хавајима и Њујорку допуњују оне делове прозног путописа који недостају.

У „Андалузији“, дугој песми која отвара први део књиге назван „У паклу рај“, пратимо сновиђења у пејзажу по пакленој врућини: нижу се слике у којима се реалност и машта преплићу и у којој су актери окружени величанственом али суровом природом.

Песма „Пред остварењем сна“ настала је уочи отискивања на велики пут, у Ђенови, а „Две свинге“ је поетска визија тајанственог Египта посвећена Ходи Ханем Шарави, аристократкињи и феминисткињи која је нашу ауторку фасцинирала.

Песме „Индија“ и „На Гангу кад сунце изгрева“ говоре о источњачкој инертности и трпељивости, док песнички субјект изгара од жеље за побуном и осудом друштвених и историјских неправди о којима говори. У „Јокохами“, песми о некад богатој јапанској луци уништеној у земљотресу, песникиња се обраћа граду као рањеној особи која јој је блиска. У песми „Србија“ говори о свом завичају с поносом и топлином иза којих се назире и трачак носталгије.

Доминантна тема збирке је искуство путовања по свету као паралела унутарњег хода ка сазнању и самоспознаји. Седам мора и три океана огледају се у песникињином доживљају, у њеним променама расположења, сумњама и метафизичким питањима. У многим песмама она се бави темом душе и тела, вечног и пропадљивог. У песми „Подне у Пури“ говори о сећањима своје „немирне душе“ на пределе који су јој посве нови, и тиме подвлачи мистичну блискост са Индијом. У песми „Вече у Пури“ трага за местом које би јој било „припрема за вечну [...] кућу“ и открива га у лепоти Бенгалског залива, сажимајући у стиховима радост откровења:

„И душа запева из неумрлог грла свог
Песму,
Ко птица у зору када полети из свога пролазног гнезда“
(Вече у Пури)

У песми „Трешњин цвет“ ниже јасне слике трагања и унутарњег немира: пореди себе са „маленом трошном лађом“ која лута и тражи „а не зна[...] шта“, говори о својој „вечитој чежњи“, „вечитом пружању руку“ и „вечитом бекству“ незнано од чега, о екстази и сумњи у „Онога коме се молим“. Питањима о души и мистичком искуству песникиња се бави и у другим збиркама, на пример у песмама „Привиђење“ (*Une Vision*) и „Мистичко путовање“ (*Voyage mystique*) на француском језику из збирке У сутон (*Au Soleil*)

couchant), као и у песми на енглеском језику „Моја душа“ (*My Soul* из рукописа 545), али је у овој збирци та тема развијена у искуство дубоке самоспознаје инспирисане боравком на Истоку.

С друге стране, песма „Хула-Хула“ пршти од путености и еротског набоја које види у игри девојака на хавајском острву. У њој је изразита сликовитост присутна у свим песмама збирке доведена до динамичног врхунца у ком су присутне и боје и мириси и звуци у представи интензивног плеса.

Песма „После седам година“ сетно је присећање на једну њујоршку причу из њеног ранијег боравка у том граду, док је „Посланица“ иронично обраћање умишљеним песничким величинама код куће.

Три завршне песме, смештене у други део збирке, сједињују медитацију о пређеном путу, сећања, жељу за путовањем као сазнањем света и себе саме, и слутњу коначног одласка. У песми „После остварења сна“ песникиња пореди свој, на дугом путу стечени, доживљај света са претходним (не)знањем.

Сад када се сврши око земљине Кугле пут,
И кад се окренуо око земље кô земља око сунца,
Стајући понова на тле где првам угледах свет,
С чуђењем питам се, и с неверицом:
Зар сам икада сматрала, о Боже мој,
Малени, уски простор овај за родни ми кут!?

У песми „Бамбусов лист“ један суви лист који испада из књиге евоцира цео пут:

Ко ми га даде, у коме делу света, и кога дана? ...
Ах! Време је однело сећање из сећања мог
Као што осека морска с обале однесе песак
С именом нечијим писаним палицом на песку.
Ал' као плима обали песак, тако бамбусов лист
Мојему срцу врати негдашњи полет и одушевљење
И ја, за часак један, не за годину и две:
Поново обиђох круг матере наше Земље, и –
Поново пређох – седам мора и три океана.

Најзад, у песми „Чудно пиће – пут“ завршна реч збирке изражава и помирење и веру у вечност своје душе коју је на том дугом путу упознала:

Ал нашто срце да уздише
Када кроз призму душе све пролази:
Телу су године стигле.

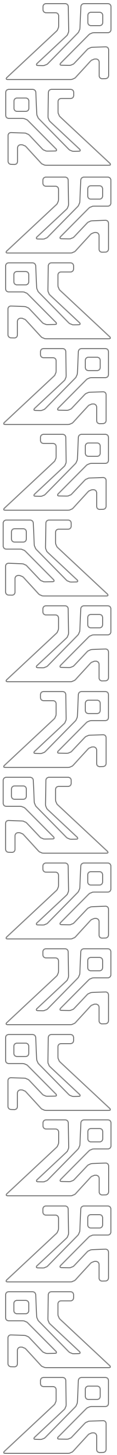
То ипак није последње што је песникиња имала да каже, нити је то њен опроштај од путовања. Јелена Ј. Димитријевић је наставила и да путује и да пише поезију, о чему сведоче песме на француском језику, написане током боравка у Француској тридесетих година 20. века. Њено целокупно песничко дело је настајало у дугом периоду од краја 19. века до краја тридесетих година 20. века, али је један део остао скривен скоро цео век. Време је да се суочимо са целином поетског опуса Јелене Ј. Димитријевић и да га уважимо. Поред упечатљивих и динамичних слика, ово дело је обележено непоколебљивим човекољубљем, радозналошћу, љубављу према путовањима, интересовањем за друге културе, пределе и језике, недогматским уверењима и аутентичним односом према свакој врсти идентитета.

***

У овом издању, као у претходним транскрипцијама рукописа Јелене Ј. Димитријевић, поштујемо правопис и интерпункцију ауторке. Као и друге две песничке збирке изведене из рукописа, и ова књига садржи скениран рукопис и напомене ауторке и уредника – ауторкине напомене су посебно означене. *К Сунцу за Сунце* је завршна збирка коју смо транскрибовали из рукописа који се чувају у Народној библиотеци Србије.⁴ Тиме заокружујемо рад на очувању дела Јелене Ј. Димитријевић у рукопису, започет у оквиру пројекта *Књиженство*, и обележавамо 80 година од одласка ове књижевнице на коначни пут.

---

4 Посебно захваљујемо колегиници Марији Булатовић на свесредној помоћи у транскрипцији најтежих делова рукописа.

К Сунцу за Сунце

І
У Паклу рај

Кроз Андалузију

Припекло велико летње сунце,
Светло као у циклопа¹ око,
Отскочило је високо;
Разбуктало се као паклени огањ,
К'о да је послано... ко зна од кога.
Можда од неког паганског бога,
Из пакла, не из раја –
Да запали надземни свет,
Да сав изгори као Дидона² на ломачи,
Али да почне са овог чаробног краја
Где мирише и дрво и трава као цвет.

А, гле!

Букти над самим теменом Сијери Невади
А не топи јој се сребрна круна –
Снег!
И весело је све:
Као смарагд се зелене виногради;
У кактус је одевена она стена
И у алоје,
У мирту и тамарис – овај брег;
Палме су рашириле огромне лепезе своје
Као да неког хоће да бране од сунчеве јаре;
Крупан је и сочан плод у оне маслине старе;
Злато се чини од жита,
Рубин од булке;
Бисерни поточићи квасе сплетове лоза;
Сребрне реке су упутиле ка мору ход;
Као пламен гори наров цвет;
Чудно је плав небески свод;
И – жега...
Чак су престале да брсте козе,
Скриле су покрај жбунова глога
У хладу;
По четири муле с китама и прапорцима

---

1 Киклопа.

2 Дидона је, према легенди, била краљица Картагине (данашњи Тунис) и Феничана.

И око врата и око репа,
Упрегнуте једна за другом у чудна, чудна кола
Шарена и лепа
Као да се краду
Кроз јару што из испуцалог друма бије.

Тишина!
Као да је све изгубило глас,
И птице и људи,
Само што предводници,
Ушију дугих,
С перјаницом на челу,
Мулама учело,
Њакну смело,
На мах с маха,
Сад један сад други
И глас им сиров потресе зажарен ваздух
– Пун сунчевог златног праха –
Као претња нека ил' протест неки
Некоме из далека,
Па, опет тишина и –
Жега!

И тако иду друмом, сами – јер њихов госа спава:
Испод ниских везених арњева
Оном се види мало труп,
Ономе мало глава,
А једном вири једна нога (обута у белу ципелу),
Промичу тако кроз атмосферу врелу
Сад мимо наранцаву шуму,
Сад мимо маслинову гору
По дугом, испуцалом прашњавом друму;
Сами промичу они као што сам протиче Даро³
Међу обале своје
Обрасле у лудо исцветали лорија-роз⁴;
К'о пламен гори наров цвет!...

---

3 Пише Даро, али је очигледно реч о реци Дуеро у Шпанији.

4 Logya rosea, биљка чији је цвет обично розе боје.

А као муле
И као Даро
Баш исто тако
Тихо,
Полако,
Иде,
Мили
Дугачак воз:
Промиче воз кроз чудан крај
Кроз чаробан свет,
Где мирише и дрво и трава кô цвет,
Пролази кроз пакао,
И кроз рај, –
Кроз Андалузију.

Паклена жега!

У колима воза путник млад,
Спава...

Ко ли је...; с којих ли је страна?
„Са Севера је“, као да би неко рекô.
Опаљено лице, али бело чело,
Коса плава...“
Сад му се усне на осмех развлаче,
А сад као да плаче...
Шта у сну види, о Боже мој!
Може бит' Мавре: лете у бој
На ватреним коњицима,
У бурнусима, белим као на Сијери Невади снег;
Мрка лица, ватрена ока;
Или камиле с богатом робом са Истока,
И с даровима:
Силазе низ онај брег, зелен као Пророкова застава...

Спава.
Зацело сања Андалускињу неку,
Младу:
Коса јој је гавраново крило, лице крин,
Мило;

Чешаљ и мантиља...
Сад се извија кô змија –
Игра фламенка и севиљане
И звецка кастањетама.
О кад би била сама!
О зашто је с њом дуења!?
На њене усне влажне, црвене кô наров цвет,
Да метне сухе усне своје, да заборави свет,
Све...

Ох, не, не!
Дан.
Она сања као у поноћи сан, чудан сан:
Пустињу неку, далеку, далеку,
Из чијег песка бије јара.
Он је у ризи самотњака,
Чудно опаљена лика,
На босим ногама су му сандале
И пали сунце, и жеже песак
А он иде, иде,
Тражи...
Шта?

И чу се писак и тресак,
И задрма се воз,
И тада:
Заустави се баш крај сребрног Дара
С обалом у лудо исцветалим лорија-роз
И крај маслинове горе једне
Сличне Маслиновој Гори крај Јерусалима;
И захори се, кроз ваздух тих, али зажарено врео,
Као божанска песма нека,
Кô песма Херувима:
„Агуа фре’ка!“⁵

Путник се млади и сам трже,
Протрља очи...

---

⁵ Хладна (свежа) вода. У Андалузији изостављају с у извесним речима, те фрека, уместо фреска, Епања (Еспања) Шпанија. (прим. ауторке)

Сан?
Јава!!!
Скочи!...

И метну сухе усне своје на усне влажне
– Црвене кô наров цвет –
Слађе но што их има иједна смртна жена,
Иједна драга, –
Притиште их на уста крчага...

И још се хори из танких дечијих грла,
Читав хор:
„Агуа фре’ка!“ „Агуа фре’ка!“
Али сад као обична песма нека,
Не као песма херувима.

И чу се писак и тресак,
И задрма се воз,
И пође,
И као одморне муле –
Појури...
И само мало, баш као као мула,
Па успори ход,
И узе да иде,
Да мили,
Тихо,
Полако,
Кô муле прашњавим друмом,
Кô Даро међу обале своје
Обрасле у лудо – исцветале лорија-роз;
Настави пут кроз чудан крај
Кроз чаробан свет,
Где мирише и дрво и трава кô цвет:
Промиче, промиче кроз пакао...
Кроз пакао!? Ох, није. Не! Само кроз рај –
Кроз Андалузију.

Гранада, јули 1926.

Мадона или Магдалена

Ко си ти лепа млада жено?
С којих си страна?
За ким си се завила у црно?
И ко је онај лепа млади човек
Што је полазећ са виса
Кроз редове тамариса
Крај тебе прошао
И само мало пошао
Па се за тобом осврнô?
Ко сте вас двоје, ви?

А ти?
Сузе што су се са твога лепог ока пролиле
Пре неки месец ил' дан,
Да ли су биле сузе жалости?
Ил' можда сузе радости
Што си остала сама,
Слободна кô птица на грани?
Да ли си остала сама?...
И јеси ли весела или тужна што си сама,
Ако си сама?...
Да л' ти се чини као леп или ружан сан
Црнина твоја, твој црни вео?

Ах све је кô сан!
И онај облак бео што личи на брег
Покривен снегом;
И оно сунце црвено кô мак што с наранџастог неба
У црн океан тоне;
И стене оне
Обрасле у кактус и у алоје;
И стена она, ушла далеко у океан;
И на њој Богородица,
И крај ње Ђавољи Мост;
И вас двоје –
Ти, лепа млада жена завијена у црно,
И он, леп, млад човек (може бити кô и ти гост)
Што је крај тебе прошао
И само мало пошао,

Па се за тобом осврнѐ;
Све је као сан:
Ах, све је сан!

Слушај вечерњи концерт вода,
Песму валова, музику таласа,
И гледај лепоту овог краја, земаљског раја,
И ћути,
Не одговарај на питања
Радозналих путника и намерника:
Остани нема као од мрамора статуа,
Као на платну слика!

На овом зеленом вису,
Под наранџастим небом,
Крај црних вода,
С осмехом што ти на уснама игра;
Час ми се учиниш као Грешница Магдалена,
Час као Богородица крај Распетог Христа, –
И зато ћути!
Остани и даље тајанствена,
„Лепа млада жена завијена у црно“...

Бијариц, јула 1926

Пред остварењем сна

И све ми се чини боље што је прошло и што ће доћ
Од овог што је:
Данас готово увек је црно,
Јуче и Сутра најчешће ружичне боје.

И с местом тако:
Док сам у њему – досада, чама;
Оставим ли га – мисао њиме гре
Као чаробним острвом неким из неке приче за децу,
И осетим се свирепо сама
Као да ми тамо остаде неко што ми је био све.

А брод у распаљеној машти већ броди, броди
Најширим морем на свету
Носећи мене у широки свет;
И ја не мислећи на мету (јер је немам),
Нит изгледајући крај (јер краја – кô ни почетка – нема круг)
Упирем с чежњом очи у оно што долази;
И кô набујали поток кад се снегови топе
Што носи уставе и бране,
Усхит тренутно понесе мене:
Од Сутра као да ће ми бити радост нераздвојни друг.

Ја не помишљам (јер сад не мислим, само осећам),
Да свако Сутра води ме крају ближе и ближе;
И не сећам се (јер не знам да се сетим)
Да се са њима последњој животној станици стиже,
И да водећ ме дугим путем земних красота –
Крате ми конач живота.

Срећан је онај што у илузији да је икада био срећан мре.
Сутра! Велико Сутра – већ од свих – !...
И брод броди, брује таласи, ја их чујем –
Допиру до душиног ми слуха...
Ох! чује их она, душа моја,
И чине јој се као ускршња звона;
Док ми се очима чулним од неба на хоризонту
Причини пучина плава

Али, ах! зашто с маха на мах ја уздахнем
Дубоко, дубоко?
И зашто ми у часу томе засузи око?
Може бити што:
Сутрашњим Сутра престаје сан, почиње јава.

Ђенова, 17 новембра 1926.

Две свинге

Госпођи Ходи Шарауи.

Мемфис, сада пустиња, а некада град,
Пролазак,
Крај вечитога Нила:
У једно врело мисирско подне у њему бих...
Једном сам била,
А снила сам га, и снивам не знам по који пут,
И све замишљенија бивам.

Свингу његову сањам
Пред њом се шири кô море пешчани простор
У сну као на јави
Око ње сија се песак жут, златан
Као да је из сунца пао, падао
У вечнога лета подне
Над њим се високо мисирско небо плави.

Усамљена је на врелом песку Свинга та
С упртим погледом ... ô ко би знао куд!
Од алабастера је она:
Огромне палмине лепезе од јаре мисирског сунца
Бране –
Њезино бело лице
Да не преплане

А кад год сањам Мемфис и Свингу
Ја не знам зашто
Увек и Она је ту:
Свинга и Она, Она и Свинга
Једна крај друге проводе дане
Живе —
На освештаном мисирских фараона тлу.

Савременице можда су биле,
Бог зна откад!...
Свакако од постанка свог:
У доба,
Када је прву стварао човек-геније
Другу је по њеном узорку створио
Геније – бог.

И док се једна крила
Под врелим пустињским песком
У пустињи
Камо се негдад дизао град
И преко њезиног гроба газили векови многи
Читава поворка дуга,
О ко би ми могао рећи: куда се била дела друга?

Можебит Она ко птица нека или луталица звезда
Блуђаше над старим Мисиром, државом Фараона,
Док се, најпосле, усред поноћног мира
Не спусти
На тле новог Мисира
Као претеча мемфиске Свинге, што ће васкрснут
Из свог пешчаног гроба ко Феникс из пепела свог

Појавила се Она мистично
У немистично доба
Кад се не дешавају чуда;
Дошла је изнада;
Вратила се је пре узорка свог,
По коме ју је некада створио
Неки мисирски геније – бог.

А сада у хучноме граду
Усамљена је,
Сама је и тајанствена
Као мемфиска Свинга у пустињи на песку
Два Свинге,
Две загонетке:
Од алабастера бесмртна Свинга и од костију и крви смртна жена.

Тајанствен Исток у себи тајне крије
Као Мисир по гробницама раскош мисирских Фараона
И њине мумије

Каиро, 1926.

Индија

„Misterious India with the sunshins an' the
palm-trees an' the tinkly bells.“

Како бих како себи да речем
– Од света да скријем – :
Бићу претеча неком кô Јован Христу,
Ил' весник великом нечем:
Дух који често пада за навек би се дигô;
Радост бескрајна заменила би јад;
Живот се никад чинио не би ко мразом спаљен врт
Нит груди икада чиниле нам без кандила храм;
Очи се не би дизале к небу очаја пуне
И призивале смрт,
И пошло би се к нечему новом
И ако нема ништа ново под сунцем.

Како бих, како апостол да сам,
Пророк,
Не газећ више путању исту коју су газили други
Кроз низ столећа дуги
И коју газим бедна ја,
И ускликнула: „Са мно!“
И за мно пошли милиони
По неутрвену путу,
Тегобном али бољем, новом, –
Иако нема ништа ново под сунцем.

Како бих, како бар вођа да сам,
Не свима, –
Само овима
Што јарам носе као во,
(Јер нит' се буне нити пркосе;
Ил да пробудим њих – Исток клет –
Што верујућ у фатум заборавише чак и датум
Кад им је јарам метнут на врат.
И као волови што рикну,
Они да викну:
„Напоље, уљези, с наших дедова тла,
Старог, великог, светог тла!“
Громко да викну да се пробуди поново зачмали свет.

Али, ах!

Ја!

Пусте су, луде, глухе жеље ми ове.

И ја, –

Претеча, апостол, пророк ил' само вођа

Ништавна ја!

Кроз земљу мистике, сна

Проћи ћу ко моја сен

Не остављајућ за собом никакав траг,

Баш као ни моја сен.

И док ми око се влажи гледајућ у трнов венац Њен,

У Њезин крст,

С храма док се од ветра нишу а ситно звоне

Безброј малих звона –

Проструји мистично нешто кроз мене,

Бистри се мој дух,

И оштри ми се вид и слух.

И, гле!—

Олтари бивају од стења, дрвећа и камења;

Ганг се претвара у пут као жртвено цвеће црвен и жут

Којим у трку јуре (коњски се топот чује);

– Јуре ка крсту где је распета Она– :

Четири коњаника из Јованова Откривења.

Бенарес 1927.

На Гангу кад сунце изгрева

Звече метални таламбаси на брегу крај светог Ганга
И разлежу се сребрни гласи,
Као да певају виле
Ил' запевају –
Рањене у срце стрелом под облацима.
Распростире се мирис са жртвеника,
С брега,
Из удовичког храма (из храма бога Кришне);
Трепере свеће, светле се олтари;
Из душе се дижу кô јутром галеби са воде
– Где су преспали –
Ил' као из гнезда и са лиснатих грана птице –
– Молитва:
„Кришна Хари, Кришна Хари!“
Уз звуку таламбаса и ритам игре своје
За душу умрлих мужева моле се богу Кришни –
Хиндуске удовице.

„Кришна Хари, Кришна Хари!“
Ори се;
Трепере свеће и светле се олтари.

О врату, сандалова дрвета боје
И сјаја;
Црвени су им и жути жртвени венци
Место драгуља које престаше да носе;
Расплетене су дуге им, кô гагатб црне, косе
Под белим танким кô пауково платно сари⁷
Што им открива главу, мрке мишице голе,
И – дојке,
И босе
Старе и младе и деца – девојке –удовице
Дижући мистичне очи у храмовско небо златно
Уз ритам игре и звуку таламбаса

---

6 Минералид познат и под именом црни јантар (црни ћилибар). Врста лигнита која се користи за израду накита.

7 Хаљина индских жена из једног комада платна или свиле без шва. Личи на хаљину старих Гркиња. (прим. ауторке).

Моле се:
„Кришна Хари, Кришна Хари!...“

Звонца се сићана чују: звоне, звоне, звоне
Са Удовичког храма (са храма бога Кришне),
Докле певају, ил' запевају оне,
Невине осуђенице –
Хиндуске удовице.

Трепере свеће и светле са олтара;
Ори се:
„Кришна Хари, Кришна Хари!“

Ноћ се од дана разводи...
На белој широкој Ганговој води
Црне се барке;
А као сан,
Кô привиђења нека и чудна мистична варка:
Од људских глава што вире из воде
Чине се: час мрких галеба јата, а зачас авети...

Хиндуси!
Али не као жива бића, но као дуси свети
Ил' као сени умрлих: из свог пепела са дна светог Ганга
Изишли
Појавили се на Божји дан.

Хиндуси!
Кô мртвих предака им дуси:
Спирају вековне грехе у светој води
Поклапају се ничице,
Моле се сунцу са ону страну Ганга
Свечано што изгрева ...

Букте ломаче...
На светој обали освећене реке;
Нико не пева, нит ико плаче,
Само са брега што се разлеже
Више и више:
„Кришна хари! Кришна хари! Кришна хари!“ ...
Падају у занос хиндуске удовице.

Трепере свеће и светле се олтари...

/

Букте ломаче ...

Дајте ми, сестре, места у храму
Крај себе,
Да и ја уз ритам игре ваше,
С таламбасима
Молим и Кришну и Браму,
Не за себе, него за тебе, и за тебе
За све вас
Сестре ми по души
Жене из бајке
Што никад више украј себе нећете видети друга,
Што никад, никад нећете бити мајке,
Ни девојчице, деца – ни девојке –,
Што још миришете на млеко из мајчине дојке
А „удовице“!

Ох! Проклете сте
Не од Бrame, не од Кришну, не од Сиве,
Не од Сивине осветљивице – жене, Кали,
Већ од онога кога вам срце и воли и жали,
За чију сурову душу моли се душа ваша
Нежна и мека:
Проклете сте од човека.

Ишле сте у смрт с оним што вам је значао живот;
Живе сте скакале у огањ крај њега мртвог на ломачи
И награда вам је за љубав и за верност

О да грднога срама!
– Казна...
Црња је лица, презрена, крива је за смрт мужа свога –
Хиндуска удовица.

*

И гле!

Сунце се роди!

Сав се сија Удовички храм, где се утиша свет!...

Барка за барком преста да броди ...

Дими се још по која ломача

Пепео прима света урна – Ганг

И гле!

Верни се журе и журе у Свети Град

Лаки:

Грехе су спрали у светој води...,

Весели:

Несвесни за свој међу гресима вековним најтежи грех

И за свог века грдан срам.

Бенарес, фебруара 1927

Подне у Пури

До храма храм:
Беле се
Као јата нојева белих, дошлих богзна откуда;
Беле се и мртве-непомичне воде,
И небо;
Букти огромна сунчева кутла и кô да стоји,
И са зенита кô да се никад кренути неће;
На врелом злаћаног сјаја песку
Кућице као од снега, донетог са Хималаја –
Беле се..., и горе:
Од сунчеве јаре залуд их бране
Огромне палмине лепезе;
За волом во с грбом везе, везе
Широким друмом присутим прахом од злата,

Црвени и жути венци љуљају или се с витих рогова
И са дебела врата,
Слонови тромо иду, иду, иду
Некуд,
Бог зна куд,
Читав ред,
Кићени кô да ће на њих сести раџина пратња
Ил' махараџини свати;
Лено промичу мрки људи,
Увијени у бело,
И жене:
Табају врелим друмом
Босе,
Око ногу им се савиле сребрне гривне многе
Кô змије ил' букаџије...
С маха на мах диже се златан прах
Кад тонге неке ил' искићене еке⁸
Промину;
Крај друма свирају гајде сетно, играју кобре весело ...
Тромом, и лењом, полаком, нико се не жури...
Букти огромна сунчева кутла и као да стоји,
И са зенита као да се никад кренути неће:
Подне у Пури.

---

8 Волловске запреге

*

Откуд ми познате равнице вреле ове,
И ове мртво-непомичне воде,
У подне беле,
И сунце ово, и сунчеве огњене стреле;
Миристи ови са зажарене земље што се дижу;
И сваки бели храм, и свака кућа бела;
И песак овај као злато жут;
И палмине огромне лепезе;
И во за волом што друмом возе, возе;
И слоновии тромо што иду, иду, иду;
И ови људи мрки
Увијени у бело;
И жене,
Што табају врелим друмом
Босе!?
Гле!
Чак ми познате и њине црне косе,
Потоци бујни што се бацају с Хималаја,
И пуне мистике очи, –
Тужне као у Матере мога Господа Бога,
Црне и мокре као презреле оливе!...
Сећање!
У мени некакви чудни и мутни спомени живе
Као између јаве и сна...
На свету и тада била сам ја ...
Предака мојих пепео чувају и сад кристалне урне,
Гробнице плаве, широке, дубоке
Без дна:
Ганг,
Бенгалски Залив –
У који рони сада духовно биће моје...
У сећању ми живе оваква иста подна;
Кроз мирне равни је ове блудила немирна душа моја
И некад, давно, ко зна кад,
Исто као сад,
И стога познат ми читав пространи крај,
Најскривенији кут,
Пугања, стаза, пут
Као туга и јад,
И стога с љубављу гледам у све

Чему Мајка Природа дала је вечни живот
Као и у оно што по закону њеном мре.

Пури (Бенгал, Индија) марта 1927

Вече у Пури

Зацрвенели се и небо и вода,
Бенгалски Залив,
Дижу се бенгалске ватре боје,
Са воде,
Шире се и распростиру, падају и опет се дижу,
Крваво сунце у воду величанствено страшно тоне
Као пожаром обузет брод,
А ситна метална звона са неког храма звоне,
Плачу.

Нигде никог,
Ни звери ни човека.
Сама!
У врели златан песак западају ноге моје;
Кроз пусти пешчани простор мимо високе дуне
Управила сам тегобан ход:
Идем, тражим, гледам, бирам
Место
За боравиште земно пролазно своје...
О, не!
Но за припрему за вечну ми кућу, –
За ломачу,
Док сунце величанствено-страшно у воду тоне
И ситна метална звона још са онога храма звоне,
Плачу

Ко ли је, ох кад бих знала, умро!?
Стар или млад, у снази напона пуна?...
Гле!
Чија ломача дими се тамо, покрај воде,
Још помало се дими?
Ко ли оплете и спусти венац
Крај ње,
Жртвени венац жут?
О да ли се кренуо са жалошћу или са радошћу
На вечни пут?

*

Крваво сунце потону у као крв црвене воде
Величанствено-страшно
Као што потоне пожаром обузет брод,
Гасе се кô ватра кад догорева бенгалске ватре боје,
Пале се, једна по једна, беле и крупне звезде.

Вече.

У врели песак поново западају ноге моје:
Враћам се;
Радост ми даде полет, олакша ход:
Јер кад трњаше последњи сунчев зрак,
Пре него што ће тропска ноћ раширит' тамна крила:
На златној обали Бенгалског Залива –
Ја нађох место себи за ломачу...

Звона са неког другог храма звоне,
Певају
(Не плачу):
„У бољи живот се иде...“

Бенгалски Залив!
Величанствена кристална урна и за пепео мој;
Гробница без дна, и без границе,
Вечна кућа у којој не царује вечни мрак

И душа запева из неумрлог грла свог
Песму,
Ко птица у зору када полети из свога пролазног гнезда

Гејша Нами-Сан

Као слика си, Нами-Сан,
Сишла са оног великог паравана,
У соби за госте театра у Киоту,
Где си ми, малочас, на празник Пролећа дан,
У порцеланској шољици, облика воденог крина,
На марамици од свиле боје макова цвета
Разастртој на длану малене твоје жуте ручице ...;
Служила зелени чај;
Ил' као она друга с поклопца кутије од лака,
У коју мећеш свечану огромну фризуру
Када се вратиш у свој лилипутански стан
Уморна с претставе где си играла Мијако Одори –
Иста си така, Нами-Сан, ђ Нами-Сан!

2

А твој танани, монотон, беспредаха глас
Кад певаш пролећа песму –
„Сакура-но-хана“, трешњев цвет, –
Пренеси у свет цврчака,
У крлеткама што цврче, зричу, певају
Поваздуги дан,
Посвудрагу ноћ
Овде, у земљи цврчака и песме,
И сањалице води у чудне снове,
Све нове и нове
као да су пили опијум,
А трезвенима бездушно немилице
Терају с очију сан, Нами-Сан, ђ Нами-Сан!

Када играш Мијако Одори, Нами-Сан,
Нами си на зеленом језеру,
Не на мору,
На поветарцу си пиринџан клас;
А кад уз свирку гејша машеш лепезом, не с везом

3

Но где су слике чудесно лепе и чудне:
Црвени трешњев цвет,
Шарени шаран,

Лептирић зелених крила и –
(Богињи пиринца) жута лисица:
Час ме потсетиш на марионету из дечијег театра у Киоту,
Час на гејшу аутомат из радње играчки
У њујоршкој Петој Авнији, Нами-Сан, ô Нами-Сан!

С венцем на глави од трешњева цвета,
У хаори⁹ од свиле шарене као цветни врт –
Међу гејшама си оно ти, што међу цвећем хризантема;
Из очица ти уских
Што се вечито смеше
Покаткад само као да се опази сјај сунца,
Када излази,
У земљи камо излази ...
Ах, гејшо дражесна, мала, кажи:
Да ли би уз смешак туђинцу дала срце (ако га имаш)
Као земљака¹⁰ твоја Чо-Чо-Сан,
Прозвана Бетерфлај:
Реци ми, лепа гејшо Нами-Сан, ô Нами-Сан!

Киото, априла 1927.

---

⁹ Јакна која се носи преко кимона.

¹⁰ Земљакиња.

У празник „Трешњин Цвет“

I

Обновио ме је Стари Свет,
И духом и душом сам нова,
Подмлађено ми је биће цело
У земљи пагода и храмова,
У земљи лотуса,
Камо се смеју и сунце и трешњев цвет
Кô људи
И као Буда.

Теме се моје више не бели
Као од снега смет
Што праве ветрови бесни наших зима,
Већ као у пролећа њина на воћкама цвет
Подножјем светог брега
Фуџијама
И око језера малих смарагдових
С лотусом и лабудима.

II

Јесењи дан је био, велики, свети,
Дан препорода
Кад мала трошна лађа разви једра свијена давно,
У бури с ветровима кидана небројно пута,
И од обале родне из мирних зелених вода
Где ју је пекло летње сунце, тукла је јесења киша,
Била чама, –
Дрско-смело пусти се на узбуркани океан;
И путем беспућа,
Сама,
Узе да лута
По безграничној пучини
Као душа луталица по васиони;
Компас је њој дању сунце, ноћу месец и звезде,
Кула светлиља свитци с часа на час што сину кроз помрчину,
Пруга алге и пена
Док она плови и кружи око земљаног круга
Као земља око сунца
Тражећи острво Среће и Пристаниште Мира,

Где би бацила сидро и свила једра
За сва времена.

III

Ох то сам ја!
Малена трошна лађа трошно је биће моје.
Лутам и тражим, а не знам шта.
Тражим ван мене у мени што је било, — — —
И што је.

Као да ме прокле Господ Бог ил' благослови ђаво
У час рођења мог.
Вечита чежња!
За чим?
Вечито пружање руку!
За ким?
Вечна Голгота!
Бежање вечно!
Од чега?
Од Смрти или од Живота?

IV

Ја нисам знала има ли душа колевку и гроб;
Знадох да живи, ал' не да ли и мре.
Ако се рађа, кад и где.
А сада знам...
Душа је моја пре небројено лета
Дошла на свет —
Не из лотусова цвета:
Долетела је она из невидљивих региона,
Колевка није јој био онај храм
Нити ће јој бити гроб
Пагода ова крај које стојим сама
И слушах сунчеве деце химне што се уз тимпан и таламбасе
Оре из храма
Јер душа не мре.

И гле! —
У земљи сунце како изграва, где све пева:
Планина пева, доље зелене;
Сунчеви зраци су ореол око Будине мислене главе:

Екстаза у срцу расте, буја и излива се
Као набујала река из корита.
И гле! –
Оно у мени што је било и што је –
И ван мене је, нада мном и око мене.

V

Срце је моје кô оно огромно звоно
Без клатна
Пред оним црвеним Будиним храмом,
У зеленилу
Крај свете стазе по којој верни побожно газе,
Звоно што од једног удара споља забруји
И бруји дуго, дуго;
Ил' као оно мало друго
Уз ову црвену пагоду, под криптомеријама¹¹
Као зелене завесе,
Близу храмовског тори¹² –
Што јутром и вечером јечи
Као лавица кад јој побију младе,
Ил' рањена стрелом
Кошута;
Срце је моје често, ах тако често,
Кô разбивени храмовски тимпан
Ил' прснута лаута.
А каткад, ретко, у немој дубокој ноћи,
Никад по дану,
Срце је моје спремно да уђе у Свето Светих
Крај светилишта где су три Буде –
Нирвану.
Душа је моја као тропско море
Што мења једнако боје своје
Од свих дугиних до као снег беле,
И црне;
Дух ми је кô пчела ова
Што паде на трешњин цвет
Да се накупи меда,
Ил' као орао онај с литице оног брега

---

¹¹ Врста јапанског четинара.

¹² Капија.

Што шири крила (да прхне у висину)
Сунца да се нагледа.

VI

Гле!
Дух ми крилима фантастичне птице
Прелета и простор и време:
Земљу, небо, године, векове,
И проналазећ сфере живе
Све више и више шири лет,
Прелази с видљивог на невидљив свет
Као с цвета на цвет пчела
Путовођа му није ни смртни човек
Ни неки бесмртни бог,
Но он сам:
И силу и снагу црпе с извора свог.

VII

Ох, шта је ово?
Јава ил' сан?
Да ли постоји свет,
Језерце ово,
И она барка,
Лотус и лабудови,
Птице и храмови,
И оно огромно звоно
И ово мало друго,
И овај црвен трешњин цвет,
И ова златна пчела,
И ови мали вечно насмејани људи,
Што обожавају мртве своје кô живо сунце,
И као дрвеће,
И ове мале вечно насмејане жене
Што се шарене као птице и лептири
И као цвеће,
И ја кô пала у вртлог олујом
Скрхана грана,
Или је све само обична једна,
Варка?

VIII

О, често, врло често
Ова далека туђа земља
Мени се чини као мој дом
Смештен у топлој скрињи, срцу мом,
И мила ми је она цела,
И мио ми је свет цео;
У сваком њеном месту нађем по нешто од срца свог;
У сваком њеном врту од моје душе је по део;
У њеном храму, ја сам у храму свом;
Богови њени мени су што мој Бог;
Ни раса ни вера за мене у њој не постоји.
Оне на небу румене боје
И ово језерце зелено;
И онај тамо кô крвљу обојен Свети Мост
И овај овде црвени Будин храм;
И ови златни олтари Шинта;
И Фуџијама, Фуџи света
–Тамо на врху бели се снег а при дну трешња цвета –
Све ми је своје, све је моје.
У овој страниој земљи ја нисам путник стран,
Ни гост!
И узмем те се молим ...
Коме?
Христу?
Или Буди?
Ил' боговима шогуна и самураја?
Или Једном Богу?
Ја не знам коме се молим
И не знам зашта се молим,
Само знам да се молим.

IX

Да ли ће ми срцу последњи куцај¹³ бити тамо
Где му је био први,
Или ма где –
Једно исто.
Нека пирују огањ, вода, црви
Над оним што за пир
И чему претежнији једном вечни покој

---

¹³ Прецртано срца иза речи „куцај“.

Мир,
Души ми не може нико ништа,
Ни огањ ни вода,
Јер душа не мре;
И са животног брода
С потсмехом гледам у све
Пркосим свему пролазно што је;
Смејем се таштини људској;
Исмевам и ломачу и ћивот;¹⁴
Дивим се вечном животу:
У земљи овој смрт је исто што и живот.

Х

У земљи пагода и храмова
Кад је окитио снег и озеленео свежи брег
Фуџи,
Кад као реке и водопади
Стари Свет
Пева химне природи
Вечно младој
И слави символ животне снаге деце свој
Трешњин цвет;
Кад деца сунца обожавају кô сунце мртве своје
Вечно живе
И за жртвене венце певајућ цвеће беру
А звона звоне и звечи гонг
На молитву:
Ја нађох давно изгубљен мир душе своје –
У живот после смрти веру

ХИ

Ах! У екстази је душа моја!
Осетих у себи Онога коме се молим
(У чије постојање сам сумњала и била тужна) –
Бога.

ХИИ

И дух мој високо, све више крила шири,
Ја летом фантастичне птице

---

¹⁴ Ћивот (кивот) је ковчег у ком се чувају мошти светаца.

Прелетам чудне лепоте ове
А које мени чудне више нису;
И изнад свега земаљског, под небесима на вису –
Мени се чини огромна земљина кугла
Кô мален врт ил' шарен цвет
Који облећу лептири;
Безброј столећа мени су што један дан,
А цела дуга, ружна, страшна јава –
Ништа до један кратак дивно леп сан.

*

Обновио ме је Стари Свет,
И духом и душом сам нова,
Подмлађено ми је биће цело
У земљи пагода и храмова,
У земљи лотуса,
Камо се смеју и сунце и трешњин цвет
Кô људи
И као Буда.

Никко (Јапан), априла 1927.

Spleen

Какво расположење јуче, а какво данас!
Очајно!
Кô да ми душу зли дуси муче,
Или као да се Фуџи свалила на ме.
О каква туга у доба године сјајно
Кад трешња цвета,
Кад је весело све, од старца до детета,
Од цара и самураја до кулија и божјака.
О кад би било трајно расположење душе ово:
Пошла бих у смрт својом вољом.
О бих! У један од тренутака тих
Кад ми се чини да се је Фуџи свалила на ме,
Ил' да на свету никога нема
Осим мене, –
Да сам на њему остала сама,
Последњи човек:
Сви су помрли, људска створења сва, –
На хладном свету остадох сама ја.
О не бих сматрала за грех ни за срамоту...
Мрско ми данас што јуче беше мило –
Живот
Рутам се пролазном, па чак и вечном животу.
Уместо шума, и гора и водопада,
Храмова у зеленилу, –
Огроман град:
Као у котлу ври!
Гамиџе гамад, гуштер и змија,–
Човек...
.....
И док ми нога узаном стазом гре
И бели цветови трешње као снег на стазу веју,
Ја носим тешко бреме туге
А не посрћем:
Пазим да не поклекнем под њим,
Под бременим тим, –
Да ми се ови смешљиви људи
Не смеју.

Токио, априла 1927.

Србија

Пошла сам у далек непознат свет,
И идем:
Не идем сама, него са тобом, ô мила!
Понела сам те у топлој скрињи,
Срцу,
И носим те кô ти на глави ловорова венца сплет.

Да си ти мати мени
Да сам ја теби кћи
Познају и ови овде као свуда,
Јер кад год помену велико име твоје,
О мала ал' славна земљо моја!
Поноса сјај са славе твоје сине у мојој зени.

Ти позната непознатој ми отвараш дом
Сад овог сад оног великана
У овом¹⁵ далекој и чудно-страној земљи,
У овом граду и другим што ми се чине као из приче
Ја сам као у теби, свом завичају,
Шетам се ка као по врту свом.

С твојих великих дана
С јуначких подвига твојих
У борби названој „Борба Давида с Голијатом“,
Ја, делић тебе, јер пород сам твој,
Кроз ову јуначку земљу
Корачам – дигнута чела.

Било на копну, водом, на броду,
Слушам усклике, поносна и срећна:
„Ето јунака што је био бој.
Не да присваја туђе, но да сачува своје.“
Јунаштвом стечено благо својих предака
И стечено својим јунаштвом, –
Слободу.

Токио, априла 1927.

---

¹⁵ Грешка у преписивању или писању, треба „овој“.

Јокохама

Како си тужна!
Некада велики град, народа пун,
А сада готово пуст;
Путима некада људским стопама утрвеним
Нађикала је висока трава
И дигао се коров густ.¹⁶

Богаљ!
Седиш крај мора спаљених руку и ногу
И уплакана изгледаш брод за бродом,
Што ти се у срећне дане ближаху из пет делова света
На свету највећом водом.
У прижељкивању огромних лађа и галија
С веселим путницима и разноврсном робом
Испраћаш сада за даном дан –
Сурову јаву што ти се чини као страшан сан ...
Таласи јецају с тобом.

За сунца бол и јад, а за месеца и звезда мора!
Што се не тешиш?
Не разорите у бесу човек, но у јарости Бог.
Зашто се не покориш вољи Божјој?
Захвали Господу што још постојиш...
Мало требаше па да нестанеш – можда са неког греха свог –
Нова Гомора.

Априла 1927,
у Јокохамаи.

---

16 Јокохаму је 1. септембра 1923. године погодио разорни земљотрес у ком је погинуло више од 30.000 људи, док је рањено 47.908 особа. Песникиња пореди пређашњу слику космополитског просперитетног града са сликом града после катастрофе.

На Тихом Океану

I

У каквој заблуди некада бејаш ја
Када ронећи мислима дубоко у се
Веровах да ћу се дотаћи душиног дна
Као гњурац бисерних шкољки морских,
Да ћу испитати душу своју
Као природњак сребро и злато,
И рашчланити је као биљку и цвет.

Кушах разум да је обвија
Као ђердан врат и појас струк;
Од мисли замишљах сонду, од душе море...
Заблуда ово била није, обмана не,
Него младости занос свет;
И кад би мисли с душом почеле да се боре
Машта би тада узела хук
И престајала бих у се да роним
(Маштом се не решавају проблеми),
Но сам се дизала у вис,
И на крилима маште као на фантастичном авиону
Прелетала сам свет
Али не Бенарес ни Ганг,
Ни Хималаја највиши врх – Еверест,
Ништа што чулно око наше видети може
Или схватити наша свест:
Прелетах вечну чежњу и недостижну жељу,
Душин сан –
Васиону.

И тада бродећи мирним етаром
Као узбурканим океаном,
Тражих мистично оно нешто што ме са земље гони
Дух да га схвати, душа да му се поклони.

Али, ах! Када се трзах из дивног сна
И протрех очи, –
Немила јава:
Нада мноме, ако је било лето,
Као балдахин свилена завеса плава –

Него,
Али не цело, него крајичак мален
Колико из мога врта или с прозора моје собе
Видет се да;
Ако је зима – топла пећ:
Седим крај ње,
Око мене су ствари познате све.
Па ипак, ипак
Бивало ми је у души светло и лако:
Прелетала сам, ма и тако, маштом,
Као на фантастичном авиону,
Вечиту чежњу и неодољиву жељу,
Душин сан –
Васиону.

II

Тихи Океан,
Од многих снова један сан.
На таласима твојим један дан
Или читав век – у вечности једно исто.
О кад бих могла рећи људима
„Родни вали“
(Не родна груди);
Дубину твоју назвати утробом духа свог
Ширина колевком душе своје,
А површину топлим грудима што однихаше мене ...
Гле!
На таласима твојим ја се осећам као на мајчином крилу;
Тихо љуљкање ово није љуљкање брода,
Него колевке;
Брујање таласа
Мајчине успаванке и попевке;
Вали простирач, небо покривач.
Трзам се: Стварност или уображење?
И док верујем да ти постојиш –
Сумњам у постојање своје!
Рибе блиставих пераја (као да су умочене у растопљено сребро)
Што лете у читавим јатима и падају натраг
У бездан твој,
Учине ми с маха на мах
Као мисли моје и дух мој.

Понекад варка је мени пространо твоје пространство
И ако гледамо један једини круг:
Ивица му је дању сунчев зрак, ноћу фосфор.
А кад по теби крвави месец плови;
Тоне,
Докле најпосле као у бродолому брод
Не потоне,
Из тебе узме да бије мрак,
Црн и густ,
Али не као пред света смак,
Већ као онај кад се одвајао од прве ноћи први дан:
Ах! И ово је машта, само визија, само сан.

Куда одлази душа пошто напусти тело?...
Ја сада не тражим место ово
Као што се тражи Северни и Јужни Пол,
Нити дижем горе, к небу очи своје,
Са зрцала твог,
Већ роним мислима у те,
И не осетим јад и бол, него радост:
Нашла је душа пута срећи,
Тајанственоме оном с чега се кренула на пут.
И сад кад величанствено гаси се сунчев зрак,
Пре но што ће сунце заћи,
Као да се и сама крије тамо камо је не може пронаћи
Нико,
Не само зли човек, него ни добри Бог.

III

О кад би ми био крај под сунцем овим
Што сја као ореол око Господове главе,
Не у тескобној соби кад бесни северац љут
Или јесења киша лије!...
Милионима си ти гроб,
Маузолеј, величанственији од свих
Свију богова храм,
Пантеон...
Ох! Када би био и мени! ...

И сада када издише дан (од првог дана ко зна кој:
Овај албатрос бео што под црвеним небом лети
Чини се као душа путника неког са дна твог
У бродолому, ко зна кад, што нађе вечни одмор свој;
И сада, докле понире у те дух мој, не схватајући ни тебе ни себе,
Скидам са својих груди цвет и бацам, не сузна ока, него весело –
На твоју пучину, величанствену гробницу, вечну кућу њину.

На „Кореа Мару“¹⁷ (Тихим Океаном), маја 1927.

---

¹⁷ Име јапанског путничког брода.

Хула-Хула

Разиграле се као Камехамехе Првог¹⁸ ергелала
По пољанама цветних Хаваја:
„Хула-Хула!“
Њисну на мах с маха као кад се играју ждребице,
Ил' пусто раздраган силов крик као у љубавном изливу
По џунглама младе тигрице:
„Хула-Хула!“

Уз гитаре се хавајске и друге чудне свирке
Миричних острва
Крици разлежу:
„Хула-Хула!“
Пуни су звукова дивних ваздух им врео
И вода.
Великога лета празник празнују:
Биљка и птица, мрав и црв
И младих Хавајки крв...
„Хула-Хула!“

Севају очи црне,
Ватрене,
Кô муње над Хавајима,
Ил' као вулкани, њихни, лаву кад избацују:
„Хула-Хула!“
Кратке сукњице од палмова лишћа
Шуморе,
Кô да и оне радосно с њима певају,
Играју –
„Хула-Хула!“
У бесноме скоку на мах с маха се
Отворе
И укажу се
Млада и једра мрка бедра.
И разлије се кô морски талас
Лудо весело –
„Хула-Хула!“

---

18 Камехамеха Први Велики (у старијој литератури Тамехамеа) први је хавајски краљ. Владао је од 1782. до 1819. године. Ујединио је Океанију и 1795. успоставио Краљевину Хаваји. Називан је и „Наполеоном Пацифика“.

А кад звекнуше од чистог сребра
Цимбале – на њиховим прстима –
Расплетене их ибришим косе
По нагим плећима узеше да шибају
Као по сапима бесне мрке хатове
Троструки бичеви
Камехамехе Првог кад је полазио у бој;
Венци од цвећа хавајског с глава се смичу,
Доле падају,
С грла се кидају;
Лете по трави ноге им босе
Под сенком столетног платана;
На змије личе тетовиране мрке мишице;
Разиграше се недра ко по ливади цветних Хаваја
Пролећни мрки јагањци:
Лист од банане се смаче
Пада са једне дојке...
Веселе се веселе хавајске девојке...
Хула! Хула!...

Гитаре звекнуше јаче, јаче,
Брже, брже:
Месо у огањ се претвори,
Крв кључа као у бури океан,
Хула! Хула!
Тихи Океан,
Из ког су изишле „Дугине Кћери“ –
Хаваји,
Коралом кићене принцезе
С краљицом Хонолулу,
А на Хавајима никле сестрице – тројке:
Гојаве,¹⁹
Палме
И Оне
Веселе хавајске девојке.
„Хула-Хула!“
Још јаче, још брже,
Лист од банане се смаче
И с друге дојке,

---

¹⁹ Гуава, тропско дрво које рађа јестиве плодове.

С грла се скида последњи венац,
Што оста,
Клизе сукњице од палмова лишћа
Низ бедра...
Хула! Хула!...

И као галеби мрки на плаве талас што падну,
Да се одморе
Ил'на обалу – изишле из воде – уморне од игре
Најаде,²⁰
Тако девојке младе –
Попадале по трави
Усред атмосфере благе (чулно мирисне и вреле) –
Наге...

Хонолулу, маја 1927

---

²⁰ Водене нимфе у античкој грчкој митологији.

Својим Путем

Као неки мален ал' смео тић
Што се одвоји од јата свог
И лети сам – тако ја:
Сама се упутих својим путем уз брег!
И гле!
Корак по корак попех се на врх!
На Евересту својих жеља, чежња и идеала
Пободох Победе стег,
И видех видик ружичаст, али и црн,
И широк:
Шири но Тихи Океан –
Широк као у мени свет (што се час црни час румени).
И гледаћу га, видик ми нов док ми не дође последњи дан
Са Евереста остварених жеља, чежња и идеала –
Не као досада малени, уски, бедни део –
Но цео.

Сан-Франциско маја 1927

Шешир од панаме²¹

Ваздан преседех на палуби
Гледајућ у воду и зеленило,
Мислећ на цурицу из Панаме,
Младу, лепу цурицу:
Белих зуба, црних очију, црвене коже...
О Боже, Боже, –
Како је лепа цурица из Панаме!

Индијанка је,
Вита и танка црвенокожица
Што пред колибом од бамбусове трске
Смирено седи као пред храмом божица
Старинска нека њина,
И плетућ шешир од панаме
Мисли на погледе топле, дуге, дрске
Белога суседа Шпанца
Што уз гитару красно пева
И дивно танго танца.

Али, ах, грехоте, јада,
Црвенокожицу неће белац отац
За белца сина.

И крупна суза једна склизну из црног ока
На тужно црвено лице
Цурице из Панаме
И паде на шешир од панаме
Који плећаше она,
Лепа Рамона
(Како јој име даде путник песник са „Монголије“ брода)
И шешир доби чудесан сјај,
И ста да вреди хиљадоструко више,
Јер суза је ова бисер (не вода).

И око лепе цурице путници што бише
Купише по шешир од панаме;
И ја ...

---

21 Врста тканине.

У део мени паде баш тај
Што ме се срца таче,
На коме њезина бисер-суза сја.

Ах кад бих знала с њега да читам,
Бих прочитала
Жалосни љубавни спев
Црвенокожице, цурице из Панаме
Што седи пред колибом од бамбусове трске
И прима у срце слатко-отровне стреле—
Погледе топле, друге дрске
Младића —
Белога суседа Шпанца,
Што уз гитару красно пева
И дивно танго танца.
Прими их она,
Лепа Рамона,
Али не као неки херој из племена Инка,
Јер плаче.

И разумела бих Матере Природе страшни гнев
Што једноутробну децу њезину
Њезина деца деле
На расе класе, касте:
Духом здраве, умом кљасте:
На жуте, црвене, црне
И Беле.

На „Монголији“ (Панамским Каналом) 1927.

Њу-Јорк

Не као некад странцу незнану:
Сад хрлим ти радосно јер си ми знан,
Пријатељ драг:
Журим се да те што пре загрлим;
Да свијем своје слабачке руке око снажног ти паса,
Музиком младићког ти гласа
Од ког се разлеже свет –
Да се опијем.

Силан си. Млад. Диван си,
Ал' не као у пољу цвет
Већ као у гори храст
С бурама што се бори
Муњи и грому пркоси
А кад се наднесу над њим тучни облаци
Пева и њих исмева.

Ал на састанку и ово чуј:
Скоројевић си... Сноб...
Сујетан... охол јер млад си и здрав...
Дрзак си.
За најсмелије дело подухваташ се смело.
Као Атлас што држи небо хтео би ти
На својим плећима снажним да држиш глоб.
О зар га не држиш већ?
Не као Атлас погнут, но прав.

Да, здрав би ти био, у гори храст,
Ал' твоја страст...
Гомилаш земаљско благо
Живот духовни ти је готово стран;
Богатства си модеран бог
С богатства си и чувен и знан.

Нек те не боли...
Јер док те устима прекоревам,
Срцем ти песму певам.

Најтежу реч прими лако,
Збиљу за шалу од пријатеља.
И знај:
Кори се и кара само онај који се воли.

Њу-Јорк, јула 1927

После седам година

Из једног краја огромног града у други крај,
Сваки ми кутић знан;
Додуше, допре сад један, сад други глас;
Радост и жалост стопут у један час:
Одјеци чују се душе, али не твоје, но моје.
И док верујем тврдо да тражим тебе
Путима којима смо онда ходале заједно,
Ја тражим себе.

Успомене нам из места где смо волели не умиру,
Нико да им одузме живот за нашег живота,
На огњу спали или погребе;
И што временски бивају даље од нас
Све нам је дражи драги њихов глас:
Јер у њима је прошло, боље наше Ја.
Друг када изгуби друга не оплакује њега,
Но себе.

Њу-Јорк, јула 1927.

Посланица

Хеј ви на тим странама!
Један геније, други „гран-талан“
Трећи пренс-поет²²,
Четврти... Вај, не могу да се сетим.
Ах, да! Наша: Мадам де Стал, Контес де Ноај,
Етс, етс...
Како бих да имам крила!
Па да долетим нама, вама свима!
Али, кад већ није –
Шаљем вам ово по облацима.

Јуче отидох у „Девет Муза храм“
На комеморацију генија целог света,
Мртвих, наравно,
Али који живе као да су живи.
А потом одох у поете једног когац
Као у доларског принца двор
Где се држаху панегирици живима великим и славним
Свима, колико год их на земаљској кугли има,
И какво изненађење, и жалост
И разочарање, па чак и срам
Када ниједног бесмртног од вас
Што ја знам – не беше међу њима.

Пиедестиал, али низак,
Ах тако низак!
Да вас не види нико до онај који вам је близак
Јер кратке руке беше да би вас дигле више.
А би бодрења, силног,
И много, много вике:
Трагедија цела, кроз сва времена иста,
Кога не дижу дела, но котерије
И клике.

Планета наша мала је тако
Те се и чује и зна
За дух велики, карактер светао,

---

²² Велики таленат, принц-песник (фр.)

За све велико на њој што је
Као што у селу, тамо код нас
Чује се, и зна:
Чиј је дању запевао петао
И чиј ноћу залајао пас.

Њу-Јорк, јула 1927.

Ђенови

Из луке твоје пођох, подухвати ме плима,
Ил' талас неки,
И нигде, нигде да се зауставим!
Из једног мора у друго, у треће... кроз седам;
И зачуђеним оком још око себе гледам.
Земљу обиђох сама, а сунце с њом, као увек ...
О, који је ово пут...!
И сада тражим за одмор онај кут из кога пођох,—
Тебе.

Као што чили коњиц, огрезао у белу пену,
С бојнога поља враћа јунака
Од чијег мача паде до човека човек
Као од српа до класа клас:
Падаше они што су се против слободе дигли у бој,
Тако и мене са подвизима, с искуством,
У твоју дивну луку,
У тебе, дивни граде, враћа...:
Враћа ме чили коњиц – дух мој.

Дух ми је као огроман брод што широким водама броди,
Тело као сићушна барка привезана за њ,
Коју он несвесно за собом вуче...
У бури љуља се она, али не и он...
Он плови тамо куд срца жарке жеље стреме.
И сад кад бројим подвиге сводим све на једно:
Дух ми је победио страх од смрти,
Чак и од живота,
Исто као што је победио простор и – време.

Ђенова, 31 јула 1927.

На дан Победи

„Хоћу. Смем. Верујем“:

Девиза душе је моје исписана у срцу мом.

Као на мачу неког старинског витеза.

И ја: хтела сам, смела сам, веровала сам

И грем...

Грела сам око земљине кутле као око рунделе цвећа,

Обишла сам је, сад ми се чини, као оком јабуку

За ока трен.

Још у ушима брује ми дубоке воде њене,

Још у очима сија ми широки видик њен.

Ја купих њом искуство као пчела вртом мед:

Стечено духовно благо да се троши

Долази ред.

И сад док она стара као месец млад,

Ил' као јутарње сунце у мени сја,

Удари срца њеног док одјекују у срцу мом,

Узех ја

Ките да правим од цвећа успут што сам га брала,

Венац да плетем од ловорике.

Ките од цвећа – већ увелог,

Ал' које мирише као врт или сâд,

Острва неког на Полутару –

Смелости и Вери,

Венац од ловорике Вољи –

Чврстој кô стена, тврдој као град.

Ђенова, 31 јула 1927.

К Сунцу за Сунце

||

После остварења сна

Сад када се сврши око земљине Кугле пут,
И кад се окренуо око земље кô земља око сунца,
Стајући понова на тле где првам²³ угледах свет,
С чуђењем питам се, и с неверицом:
Зар сам икада сматрала, о Боже мој,
Малени, уски простор овај за родни ми кут!?

И зар тек сада, о људи чуда,
Када се западну клони звезда ми живота,
Пошто се нагледах земних красота,
Да сазнам, о ко би знао од кога?
Да је читава пространа земља
(Не њезин мали део) – родна ми грудиа!?

Да сам се родила у низи уз Мртво море
Ил' на висинама Хималаја – једно исто,
Јер родна грудиа ми је Земља, не друга планета нека;
Она и мене роди као и Првог Човека:
И отхрани ме на својим топлим грудима:
Њено ме греје сунце, њене ми дају хлада горе.

И сада кад сврших задатак свој,
Задан ми неким кога је душа чула (видела га није);
Кад се осећам као родитељ кад децу изведе на пут,
Ил' као човек када испуни дужност према човеку кô према Богу,
Кад тријумфује Онај што са Временом бије битку,
Онај што даде снагу трошноме телу моме – Дух мој.

У часу када ми нога на уже родно ми тле крочи,
Док још кроз призму душе моје све пролази
И док ми радост сја у оку, срећа блиста на лицу,
У срцу док ми је читав пространи свет
И на свету сваки ми човек брат –
Жеља се у срцу јави за навек да склопим очи.

О како бих, како Господу захвална била!
Срећан је онај који у радости и срећи мре.

---

²³ Испрва.

И павши пред лицем свога Господа Бога
Ја му се топло, искрено молим: „Смрт!
Смрт, Господе Боже! Само што пре! ...“
Јер радост је краткога века, а Срећа има крила.

Београд, новембра 1927.

Бамбусов лист

Распевали се ветрови са Хималаја
Од раногa јутра певају,
Придружили им се ветрови са Фуџијаме
И са Маслинове Горе,
Музиком водâ прати их сад ово, сад оно море,
И Јанг-џе, и Ганг, и Нил и мали свети Јордан;
Вечногa лета дан у моме срцу сад гори,
Сунце са Полутара сија у мојој зени.

Ах, царски-величанствене су ми данас визије! –
Славолуци се од кедрова и палми дигли за дочек мој:
Човек за човеком врви;
А жене, беле и црне, жуте и црвене
У свечаноме руху са драгуљима у коси,
Са сузом радости на сусрет мени излазе,
И свака по киту мирисногa ми цвећа носи,
Отварају се за мене древних градова капије.

Јуче су птице певале и свод је небески био чист,
Сунце је дивно сијало,
А ја сам плакала, преплакала ваздуги дан;
А данас мутно је, и киша лије, лије –
У мени се веселе песме разлежу!
Ох! Ја добро, добро знам откуда песме, и зашто ...
Из књиге „Пут око матере земље“ (кад је отворих) –
Испаде један сухи бамбусов лист.

Ко ми га даде, у коме делу света, и кога дана? ...
Ах! Време је однело сећање из сећања мог
Као што осека морска с обале однесе песак
С именом нечијим писаним палицом на песку.
Ал' као плима обали песак, тако бамбусов лист
Мојему срцу врати негдашњи полет и одушевљење
И ја, за часак један, не за годину и две:
Поново обиђох круг матере наше Земље, и –
Поново пређох – седам мора и три океана.

Београд, априла 1929.

Чудно пиће – пут

И што га више пијем
Све већу осећам жеђ...

Једнога дана у дане далеке,
Ил' скоре,
Можда ће Црвено Море
На гојним плећима ватрених својих тркача,
Сребрних сапи и гриве
Пронет ме поново кроз своје жуте и црвене њиве
И кроз таласаве ливаде плаве,
И однети ме у земљу мистике и снова,
Где мртви птицама за гозбу служе,
И где се живи са змијама друже.
Али, вај!
Ко би ми знао рећи шта ли ме тамо чека:
Узбуна осећања, као пре,
Или равнодушност нека,
Мир?
А ја знам
Да са ужасом нећу мислити
На онај птичији пир
Нит са трепетом гледати
Игру змија.

Јер ма да мисли ми више не решавају
О тајнама душе проблеме,
Нити питају с чега ми душа често мења
Расположење своје,
Чешће но море боје,
Ја ипак знам:
За старе утиске, чак и најдубље, утисци нови
Исто су то –
Што је за жеља душе простор
И за болове срца време.

О чудно и дивно Црвено Море
Што шумиш и сад, као некада,
Између два старозаветна света,
Како си шумело онда кад Мојсије диже штап и пружи руку на те,
И ти се расцепи на двоје

За пролаз Израилевих синова из мисирскога ропства:
Пренеси ме опет, још једном само,
На плећима својих ватрених тркача, сребрних сапи и гриве,
Кроз своје жуте и црвене њиве, и кроз таласаве ливаде плаве,
И однеси ме поново у земљу мистике и снова!

Тамо, у земљи тој где човек боји се Бога
И за безакоња многа што врше нељуди-људи
Не жали се ником, ни људима ни Богу
Већ под столетњим дрвећем
Од јутра до вечери,
Од вечери до јутра
Размишља и пита: за шта је дошао на свет?
Да није дошао тек онако већ за нешто – зна
А да је послан од Онога, кога се боји, за добро – верује,
Иако од колевке до гроба гледа (али не види) свуд око себе зла.

„Сеобу душе наредио је зато Бог
– Мисли –

„Ако је добра после телесне смрти онога у коме је била

„Иде у ново људско биће;

„Буде ли зла – сели се у пса...“

Како је оно срце невино и чисто

Што верује да на овоме свету има добра,

Ма да гледа (Нашто, кад не види?

Благо њему!)

Свуд око себе зла.

„Сеобу душе наредио је зато Бог

– Мисли–

Ако је добра после телесне смрти онога у коме је била

Иде у ново људско биће;

Буде ли зла – сели се у пса...“

Како је оно срце невино и чисто

Што верује да овоме свету има добра

Ма да гледа (На што, кад не види?

Благо њему!) –

Свуд око себе зла.

Да се опрости сумње и да верује као они

Хтела би душа међ’ оне што верују:

Али, вај, Црвено Море, – далеко је земља мистике и снова!

Плећима твојих тркача столећа не могу ништа;

На мојим година види се траг:²⁴
Погињу се све више и више
Ал нашто срце да уздише
Када кроз призму душе све пролази:
Телу су године стигле.

---

²⁴ У рукопису стоји „На мојим ~~пленима~~ година види се траг“.

Рукопис збирке
К Сунцу за Сунце

Genova G. Deumfries

U. Habay Gaj

17. 11

Opis Angazujie

Misli kao da je nešto u sebi,
Često kao u zrakama oko,
Dobro je to; i
Povremeno se kao nekadašnji
To je je ... ^{kao} ... ^{na} ... ^{od} ...
... ^{od} ... ^{od} ...
Ne treba, ne se paži —
Da sadam najviše svi, i
Da sad misli kao ... na ...
... se ...
... i ...
...!

Будући наг самим мачином Лијепа Невази
А на мачи јој се федрна крвма —
Сви!

И бисро је све :

Дас смартиг се зенае Суворбази ;

У Дакоти је одбена она ситена

И у атоји,

У мурту и мармарис овај дрџи ;

Танне су јампурсе оферне рејесе своје

Дас за негов воће ја драна од цуребе јапа ;

Трјан је и корак наог у ове масане ситије

Занто се мачи од брџи ;

Дјана од Дјане ;

Дисепри потврати Квасе снаење несе ;

Срепре фекс су угуране ка носу дог ;

Дас клане јопи нафел гвџи ;

Тјано је наав редотн овог ;

И — ~~мачи~~ ...

Так су пресетане ја дрџи е Косе ;

Сврше се покрај подножја црне
 У снази;
 Сто редуца муро с китана и аранфорцима
 И око брада и око рада,
 Утврдиште језици ва грчоту у рудна, рудна бона
 Марина и реда,
 Као да се крају
 Проз јеру муро аз нестугаот грчма биди .

Тумана!

Као да је ево нестубао ине,
 И ронике и бузи,
 Само мито предводнаци,
 Умију грчоту,
 С перјаном на реду,
 Мурена уредо,
 Бакај сиво,
 На мад с мова,
 Саг један саз грчоту

И нас ми суров истража савајера багду
 -Ито сурово снајиво истража —,
 Дао истража неба и' истража небу
 Некоме из гасека,
 Та, ораш истража и —
 Неја!

И тако негу држимо, сами — јер како тога ста
 Устај некад београд истража
 Драме се види како истража,
 Драме како истража,
 А језном бика језна неја (обудна у бели изидер)
 Тражили како истража атмосфера брину
 Саг мило наранжаву истража,
 Саг мило наранжаву истража
 То гитом, истража истража истража;
 Саги истража они како како сами истража Дабо
 истража одана своје
 Драме у истража истража истража-јас;
 Ко истража истража истража истража!...

A Bao nyoe,
 U Bao Lape,
 Bam neio nako,
 Muso,
 Tonako,
 Mege,
 Musu

Iyiarak bos:

Wpamara bos kpos nygan kpoj
 Kpos ropobas cvent,
 Tze nypana u gobo u nraha kō yvent,
 Tjrasem kpos itakao,
 U kpos paj, —
 Kpos Anganyenij.

Itakana nia!

U binina bosa nymanak nrag,

Србава ...

Дома је...; а когад није србава?

"Са србава је", као да би неко реко.

Домад није, али само тако,

Тако србава..."

Сад ми се уст на србом србава,

А сад као да србава...

Мила у свај кући, о дома мој!

Мома дит' Мавра: аште у дој

На Ваљевском Конацима,

У Бучиницима, Белим као на Сигети Невази саст;

Мрва није, Ваљева ола;

Уиу Камаре с Двицом рудом са Пешака,

И с дарањима:

Србава ми овај дрџ, србава као Профитови србава

Србава.

Зачео саом Андријевицу није,

Мавра:

Коса joj je iabranoho kruno, nize kruno,
Muno.

Tomno i manjura...

Сад се нбуја ко снуја —

• Мира франсаве и сељавана

И свеза каснаквитама.

О кагдана сама!

О самито је с нани гужа!?

Иа нине нине вратне, црвене ко нарав гваст,

Иа нине нине нине своје, да садорави свест,

Све...

О, не, не!

Дан.

Она сава као у пошти сам, уздан сам:

Пучикуву небу, данку, газеку,

Или нине нека дине јапа.

Она је у ризи самодрава,

Тужно одивана нива,

Na jednom noćima su mi sanjali ...

U svetu sužnj, u ~~svetu~~ svetu

od onog, nego,

svetu ...

U svetu?

U svetu sužnj i svetu,

U svetu sužnj i svetu,

U svetu:

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

1) Druka (svetu) svetu. U svetu sužnj i svetu kraj srednjeg Druka

Премпаса ору...

Саш?

Жаба!!!

Кому!...

И менту есе усе своје на усе братне
— државне до рабљ у свет —

Срџе по моту на нана ижега српска нека,

Аижега срџа, —

Првакунде на уета крџа...

И још са софа не мандуш герујо пра,
Тудав саф:

„Аија дрџа! Аија дрџа!“

Али саз као велика нека нека,

Али као нека дрџукина.

И усе нека и дрџа,
И сазина са ба,

У рече,
 У као огинокне нуне —
 Појиси ...
 У само мари, дани као нуне,
 На уопшти доз,
 У же га же,
 Ја мари,
 Мано, ~~мари~~
 Сторак,
 Ко нуне франкавалу грином,
 Ко Јако мету едуре своје
 Оправо у рудо-негвешани лопује-пај;
 Кадвалу нунт крај рудо крај
 Крај рафодан свент,
 Све марице и грло и мрва ко^т у бед:
 Франуре, франуре крај италас...
 Крај италас!? б, нунт. ~~и~~! Камо крај рај —
 Крај Ангаруниј.
 Франура, јуна 1926.

Магочка или Магачеца

Ко си ти лета млада Маго?

С Рогом си ситрана?

За Рина си се забавна у ермо?

И ко је онај мачи млади рибак

Што је понасет са виси

Брза радова мачарка

Брзи маче промао

И само мачо пошмао

Па се за мабаци осврнѐ?

А сите вие двоје, ва?

А ма?

Сво што су се на мвота лети ова прошиле

Тво неба мисли и' гав,
 Да ли су Јуре суве ~~шаросади~~?

И' можда суве разосади
 Мило су видела сама,
 Средога ко' и' дага на крају?

Ја ни не видела сама?...

И још ли биса и' и' дага мило су сама,
 Како су сама?...

Да и' ни се још као нег и' и' дага сама
 Јеруна и' дага, и' дага и' дага?

Ао све је ко' сама!

И свај о' дага Све мило ни на крају
 Токрива сама;

И ово суве ервео ко' и' дага мило сама и' дага

И ерва о' дага сама;

И ерва сама

О' дага и' дага и' дага;

И ерва сама, и' дага и' дага;

U na kraj Toropozuina,
U kraj se Zaborona sloent;
U kao glaci —
Tu, neka mraga mesa sabuzna y efeno
U on, cet, mrag volak (moga suni koi du iocent)
Mlato je kraj, mada npramo
U samo nase noaso,
Nase sa mudom voleno:
Cba je kao cam:
As, cba je cam!

Crnjaj berepou koncep an boza,
Kecny baraba, nymby starasa,
U inogij ronoq abota kpaia, semaxebit pagin,
U lydu,
Ne ozjavakaj na duvna
Pogumana nymbyka u kamefouka:
Cestana nena kao og mramora einta nja,
Doo na strantay craka!

На свом златном бачу,
 Стог напануједем недам,
 Крај црне вода,
 С оврвем мило ми на црвима мпра,
 Са црвом мило ми се у оку Енцида!
 Тас ми се урвем као Франсуза Мајгасена
 Тас као Европозар крај Јасенов Енцида,
 У само туду!
 Ондаш и заво мајаментам,
 „Лета мога ~~мама~~ сабујина у црво“...

Београд, јуна 1926

Трег од Баретем с'а

И че ми се рачи доко што је и постоји и што га год
од овог моста је :

Давно још било убиј је с'а,
Зра и Сурпа највише јурише Сурпа.

И с мостом тако :

Јед сачи у јури — јуриша, јуриша;
Од јуриша ми да — моста јуриша је
Даво рајодити од јуриша моста не може и јуриша са јуриша
И мостом се јуриша сачи
Даво га ми јуриша моста не може ми је јуриша сачи.

A d'roz u d'acit'abovoj mamici det' d'roz, d'roz u
 d'acit'abovoj mamici na svet u
 d'acit'abovoj mamici u svet u svet;

A ja ne imeret' na mentu (jer je namam),
 što neizd'ez'it' kraj (jer kraja - ko ni p'ost'ka - nema kraj)
 d'acit'abovoj mamici u ono što d'označi;

A ko nad'jani p'ost'k' d'acit'abovoj mamici
 što ko ni p'ost'k' u d'acit'abovoj mamici,
 d'acit'abovoj mamici u svet u svet:

Og d'acit'abovoj mamici da ta mi d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici.

Ja ne pomislim (jer sad ne imeret', samo svetam),
 da d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici u svet u svet;
 A ne svetam se (jer ne sam da se svetam)

Da se sa svim d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici,
 A da svetam se d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici —
 d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici.

Šta mi d'acit'abovoj mamici? Og d'acit'abovoj mamici d'acit'abovoj mamici?

Две свенице

Тасовути Логу Улаграуце.

Менорис, сада нудитица, а понада граф,
 Трфанова,
 крај Великова мена:
 У језро вресло мисрето нуде у весну Бек...
 Зупом сам Бива
 А свира сам га, и ставам се знам пологи нуд,
 И све самтожења Бивам.

Свакоу весову самтам
 Трер ном са нудри до нуде нудрам нудрам
 У сту Дао на јави
 До се сја се нудри нуд, знатам

Kao da je ne sunca dao, dao
 U vertima laka maza,
 Kad nam se visoko misirsko nebo otvori.

Ustavosna je na vrhom neky Sveta na
 S uprskim potegom... o ko bi znao kud!
 U vladavina je ova:
 Otrama kolicima kaze u jaze misirsko sunce
 Brave —
 Kolicima bice mize
 Za se predave

A kad god sajam Memorie u Ovisju,
 Za se znam zamto
 Uvek u Ova je mdu:
 Ovisja u Ova, Ova u Ovisja
 Jedna kraj drugu provode dane,
 Nuke —
 Na ovestajskom misirskom ferajeka mdu.

Савременог мовега еу Дуас,
 Но зна андаг!...

Свакоко оу подала евоу:

У гора,

Козе је ирлу саврако ровак-исаје
 Јајуг је до невои уофку евојано
 Терије-Соу.

У гора се једна крава

Стог брзани учедавла и невои

У гора

Дано се невои гора евој

У нево невои евоја карман белаки мове

Тудава невојка гута,

О Ко Су ми невојка: Куде се Дуа гора гута?

Моведит Дуа Ко невоја невои невојка евоја
 Тајтана над савраки мовејом, горајом Рајсона,

Две сајонарке:

Два брата Свемилана Чанца и њиховији први сирјина, Мило.

Милановић Чанца у седа најва брја

Лео Милер по и подизана ракова мунреке брја

У вама мунреке

Душо 1926.

Алгуја

"Mysterious India with the tuskies on the
part m. trees an' the tinkly bells."

Ако си како себе за јасан

— О свата за српјан — :

Ету спрема неким ко Јован Храмоу,

Уни бесад белеком неам :

Ја који нешто дага за навек си се зидо ;

Јакош бекрајаа саманаа си јаз ;

Аубом се никад рикас не си компаси станаа јат

Нит јрзи икад рикас не си саманаа јат ;

Они се не си зивана к небу ојаја јуна

И јрвенаса сифа,

И што си се к параму новом —

И ако нема нима ново пор егрјан.

Kako Sun, kako anđelov ga sam,
 Propuh,
 Na čašti bume nudačog nenty koji su čašni grega
 Kpat nus čvoreta gura
 U koji čašni bagna ja,
 U gubavakryra: "Ca moom!"
 U sa moom noam noam
 To nuyfaveny nuty,
 Mioobom anu noam, noam, —
 Kako nena namba novo nog sunyem.

Kako Sun, kako Sap bofa ga sam,
 Na čama, —
 Čamo obama
 Umo japun nosa kao bo,
 (Zep nant' sa Sun nant' nfabosa;
 An ga nrobyunowa Umoak noam —
 Umo bafuzyt y fanyem sa bofa bume rak u gadyem

Daj mi je zepa i mentnyj so vpraj.
 U kao borova mato pukauf,
 Onu ga bakouy:
 "Kantosa, yosku, c namus gogova ma,
 "Cmajof, banikov, ebova ma."
 Prouko ga bakouy ga ce ppoedgu kova sa samaru svet.

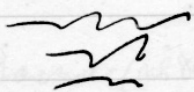
An, aa!
 Ja!
 Tysce cy, myga, tnyto kova emi ova.
 U ja,
 U peca, anocvor, ppopak, ur' samo baba
 Kumdabova ja!

Tpea zenscy mactuka, cna
 Tpatu ty ko noja cca
 Ke vmdabovajet za cedon kukakal mraj,
 Bcau kao ku noja cca.

U god m obće bratki inegijst y nřevob beraq Hra,
 y Haraa kreć,
 C opanaba god ce oq. bafka nřevy q cunno sbana
 besevoj nareana sbana —
 Nřevn řegju mredano nřevto kreć nřev,
 buevan ce inaj gva,
 U ovdra m ce u bug u svya .
 U, in! —

Nřevn buevan oq cunna, gřeveta u kamaa;
 Taini ce nřevbafa y nřev kao nřevbano gřeveta u nřev
 kajm y nřevy jipe (koreku ce nřevn nřev);
 — jipe ka kreću ipe je pcedra lka — :
 Temu nřev nřevn nřev u gřeveta nřev nřev.

Haraa 1924.

На Јашићу кад сунце неће сва

Звече метаниталандаци на срећу крај светој Јашићу
 И рамена се срећом тласају,
 Кад се невољу виде
 Ма' задевају —
 Јашићу у срези срећом под облацима.
 Рајска срећа се шире са мртвешама,
 С срећа,
 Не узобуркоо срца (не срца боја Грешке);
 Шрећке свете, светице се одају;
 Не гуме се гуме ко јунаком таном са воде
 — Где су шрећки —
 Ма' кад не имају и са менаших грама пице —

— Монументе:

"Крамна Запа! Крамна Запа!"

Уз свету марионета и јадану миса своје
За думу чуприх марионета мори се доују крам
Дундуке узвуче.

"Крамна Запа! Крамна Запа!"

Кра са;

Марионета свете и светна се омаја.

О брагу, сарганова узвуча доје

А сјаја;

Узвучи се ум и марионета марионета свете

Марионета свете која прецидне га мори;

Парионета се думе ум, до јадану мори, мори

Дор светан марионета до марионета марионета свете

Марионета марионета марионета марионета свете,

А сјаја;

А доје

Марионета марионета марионета марионета свете
Дор мори. Думи не марионета марионета свете.

Ситаре и маже и геза-геза — узбавце
 Дамути медалеа орн у франовско ндо крајно
 Уз фунтан ице и свадј марондесе
 Мора се:

"Крива сапу! Крива сапу!"

Звоња се ситара ују: своне, своне, своне
 Са узбавкоб спана (са спана доа Криве),
 Јава небају, иа' садвају оне,
 Небесе оуђекуе —
 Кривеке узбуеуе.

Мрсаке свете и свене се ондају;
 Ора се:

"Крива сапу! Крива сапу!"

Кот се уз гана фавбоу...
 На Сонј мупукој Јановој боу
 Узпа се Дарба;

A kao car,
 Ko upubutseva nala u ruzno umetanje šapke:
 Og rygokas inaba imto bafe ne boze
 Tusa ce: rose upkas imeda ganta, a saras abedu...

Nuzycu!
 Ana ne kao nuba duka, no kao gycu svetni
 Un' kao sam yprau: ne svo neta sa gna svetora Tanta
 Uenasa,
 Pogabars ce na kanzu gas.

Nuzycu!
 Ko upubus ppezaka um gycu:
 Cupajy bekobne ipese y svetaj bogu
 Tekrentajy ce murize,
 Mon ce cygy sa ony cupary Tanta
 Ovarovo imto usofeva...

Tuzas nana...

На ебонгу обару обетена јука;
Нико не девет, нунт уко стале,
Само са дџија мудо се јарање
Вума и буме:
"Крива сапу! Крива сапу! Крива сапу!"...
Трагају у савоу сунујево језбаче.

Мреште ебте и беве се ордифи ...

Будеа ромаре ...

Далда ми, есенте, неса у спаму
Дреј еде,
Да и ја је јандам нисе буме,
С манамакима,
Морум и спаму и спаму,
Не са еде, ниво са еде, и са еде,
За еде еде

Сесипсе им по глуми,
 Месе не бајка,
 Уно субаг буме у крај седе неће се бугари глуми,
 Уно субаг, субаг неће се буми мајке,
 Крн гебајма, геба — са гебајма —,
 Уно јом, нупама на мело и мајма геба
 е "гебајма"!

Да! нупама ене
 Не од Трапе, не од Бонини, не од Кубе,
 Не од Кубе одем одем — Месе, Трапа,
 Бети од осироа Роса буми геба и буми и Трапа,
 Ге мајма гебајма гебајма нупама геба
 ене и маја;
 Нупама ене од субага.

Уно ене гебајма с осироа маја гебајма ене маја;
 Месе ене ене одем одем крај маја нупама на трапа
 У мајма гебајма гебајма са гебајма и са гебајма

O za sporno spava!

— Karina...

Spava je miza, spava je, kuba je sa cirkom miza svoa —
Sunceva ljubava.

*

Aline!

Spava se spava!

Čav se siviya ljubavka spava, čav se yama sve!...

Čavka sa Dapkom spava za spava...

Spava se spava do kaja spava...

Spava spava sveta spava — Jani.

Aline!

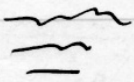
Spava se spava u spava u sveta spava
Lubi:

Твоје су срце и твоје даје...;

Басем;

Небојани са свој мотуј премина бела боја најнејак
У са своо бела трган спам.

Београд, ~~1927~~ 1927

Тогове у Турсу

Допана спам:

Бере се

Као јанко којима Денас, домова Соодер онд Куги;
Бере се и ирпале-невомирне боев,

У кебо:

Турки ирпана спамеба Кјиа и Кџ за своју,

У са секута Кџ за се рибак бренин и се;

На бренин снахенер сјеча неку

Кјитнес Као од свџа, домова са Дунасаја —

Бере се ..., и топе:

Ог спамеба јаре Касге не Дрине

Дрине домова несе:

За болон бо сирбан беве, беве

Улуполум гренин покурин ирпацин од зана

Крвоток и мучна белица нурмај ил са с бидар жорела
 И са гелера бранда,
 Кроваки нџомо нџу, нџу, нџу
 Нџу,
 Ђор нџа нџу,
 Турмав јез,
 Рутеша дога та на нџо сеелу јан нџа нџомо
 Ал' нџапар нџа свадн;
 Лџо нџо нџу нџу нџу,
 Алџиан у јџо,
 И нџе:
 Мџај нџе нџу нџу
 Ђџе,
 Алџо нџу нџа са сава се нџе нџе нџе нџе
 Ђџо нџу, ил' нџу нџу...
 С нџа нџа нџа нџа се нџа нџа нџа
 Ђџо нџе нџе ил' нџе нџе нџе
 Нџу нџу:
 Нџу нџу нџу нџу нџу, нџу нџу нџу нџу...

Ispomo, i pemo, porako, iako se ne puzi...
 Tuzan otpomna svezba kuzna i kao za sidaju,
 I sa zekom kao za se rukog krenuju sate:
 Tuzna y Tuzni.

*

Ispom tu puzate pravne vrese obo,
 I ove npravo-nerovnece bese,
 I puzne bese
 I uzur obo, i uzurbe oboce: cufere;
 Muzan obo sa sakupere zuzna mozo se gubju;
 I svaba bese spain, i svaba kija bese;
 I nesek ovaj kao sato muzt;
 I nuznise otpomne redere;
 I bo sa bozom mozo gupnem bese, bese;
 I srazbu npravo mozo nez, nez, nez;
 I obo uzur npravi
 Ulezan y bese;
 I nese,

Младо младају бразам ерцином
Боце!?

Тра!

Так ми донаде и нисе ерсе Боце,
Тодозгу Дужан мдо се бажуј с Кунараја,
У нисе инуике ари, —
Турса као у Манде ноја Тодоза Тоја,
Урсе и нокфе као апересе саубе!...
Сетисе!

У мени пеладан ргза и инуикан ситомени Шубе
као кенити јабе и сса...

На ебану и мага Сура сам ја...

Прегала ногит пдсо убају и саз ариендане урсе,
Тодунисе паве, мурке, гудеке
Тер зна:

Тани,

Танованеки Бануб —

У Роји рору сазе гуровно Сута ноје...

У ебану ми Шубе обавла неда нвеса;

Kpač rufne foban je ova Soguna uenupra gijua moj
 U sekač, gabo, ko ssa kač,
 Alavo Doo cač,
 U civa novanit mu rudač upeantpasi kpač,
 Najikpukeseju Kyeč,
 Nymaka, civača, uyeč
 Doo nija u jač,
 Al mowa c uyečaboy inegam u ova
 Tany Majka Apuruga gaza je baran Habant
 Doo u y owo miko no sakony tokeam upe.

Tyeju (Bewer, Nijerija) mapata 1927

Bara y Tyru

Bara y Tyru se u nedo u boza,
 Tencarsku Barab,
 Dumu sa Senarske Barbe Sojez,
 Ca boze,
 Mufe se u pacuocudaky, dazajy u ovcit se gubky,
 Klabo cyggy u bozy berurancetvno cufrajno mone
 Mo no naktajom odycem spoz,
 A cuntra nemarsa zbona sa keloo ofracna svote,
 Tencarej.

Nices rukoo,
 Na svepu nu rovela.
 Canna!
 U bpeni sramn deak sardajy noie noje;

Кроз нешто демираш и прометр мисно високе дине
 управља саки методом воје:
 Ноги, прамаи, снази, дубам
 Мисно

За бававине се мисо прамаи своје...
 О, не!

Но за истражу са веру ми куту, —
 За понају,
 Јау сунуе демираштво-сидрамо у воју поје
 А сунуа миднаса збога јоу са отота прама збога
 Стару

Но ми ја, од баг дин збога, устро!?
 Сауф или мау, у снази мидна воје?...
 Не!

Тија понаса дини са мисно, покрај воје,
 Јоу понаса са дини?
 Но ми отота и снази воје,
 Крај се,

Ако ли се криво са ставиш на капасти
на беран нуд?

*

А право сунуе ному у као крв ервене дога
Бенуантено-снтрамо
До оно нума нутафон сеуен драг,
Тасе се ко банпа каг гоофела бониче банпе дога,
Тане се, јегна по јегна, боре и кривоа свесе.

Бера.

У брени неск пошава свадгај ное ное:

Братан се;

Тасе ми гага носе, онакма дог:

Тек каг нрпанае носегна сунев спак,

Тпе ное оно те нрпачека нот дамунд' тамна крана

На натај одам Бенандо Баруба —

Та нубор ное сеу за ному...

Тејша Нами-Сан

Као спика си, Нами-Сан,
 Саша са овој великој Аравава
 У води са тојде театра у Киотсу,
 Где си ти, снагора, на празник Троната дан,
 У порезанској мошци, велика воденој крика,
 На парашки од свира доје макова увета
 Такастравуј на драгу пахле нвоје жутој рушце —
 Служила седеши рај;
 Или' као она друја с поклопца Кудује од пака,
 У коју мотеш свегану ојрошнуфрисуру
 Када се вратиш у свој личну тански ситан.
 Упорна с претставе иде си ирала Мијако Одори —
 Иста си тава, Нами-Сан, о Нами-Сан!

А нбој махати, похото, без прогаха тнае
 Каг нбоам нроната ресну —
 „Сакура-но-хана“, нрешев цвет, —
 Стрешен у свет збрата,
 У ррешкама ниво збре, спору, нбазу
 То баззюи гао,
 Стрешуууу нот
 Дво, у решон збрата и ресне,
 И савашице воги у удоа саве,
 Све нобо и нобо
 Као га су ниси отији,
 А нрешена бездушно нрешене
 Мрешу с ршиу сав, нани-сав, о нани-сав!

Каг нтрам нубаво двога, нани-сав,
 Нани си на ресном ресну,
 Не на нору,
 На нрешару си нрешене нрешене;
 А Каг ус сварку нрешене нрешене, на с ресом,

Но иза су среће уздано лето и судба:

Урвено трепавица цвет,

Шапери шарас,

Леподулати јенеме крива —

(То је моја рибина) Нудна миса:

Јас не жидедам на шаркитених на јерује дасанга у Клоуду,

Јас на језику аудатант на јерује шаркитени

У јужнојској Платој Абниси, Нами-Сам, о Нами-Сам!

С беризин на јенеме од трепавица цвети,

У шаркитених од јене шаркитени као цветици лепи —

Шетју јенема на су оно си, што мету у бочем шаркитени,

Ше омица си ушак

Што се беризин јенема

Шокаркар како као за се одам сјај сунца,

Тада непади,

У јенеме беризин непади...

Ах, јенеме шаркитени, нама, шаркитени:

Да ли си уз снотат јужнојској јана — ерес (або јанеме)

Как сиротка мбоя То-То-Саш,
 Писована Ветеринар:
 Печки ну, реда вјино еламу - Саш, ѓ Кашки - Саш!

Криво, адрана 1927.

У празник "Трешњих Цвета"

I

Објавио ме је Цару Свет,
 И дукот и дукот сам кава,
 Подматрјено ми је Битоzero
 И самон парода и франова,
 И самон лотуца,
 Како се синију и цунае и трешњих цвет
 До руги
 И као буца.

Мена се моје вама на Зем
 Као се свја селет
 Како ^{вентрова} права, ~~дети~~ ^{кошк} вама,
 И као у прелета куца на ватрана цвет
 Подматрјено свјетр афа

Кура свята и свата с аса на се и в сину бра по шри
 Трета аса и аса
 Док она мела и крају ово замонао кура
 Дао самона ово сунца
 Мрачети дентав брета и Грентаннама мпа,
 Ога су бакура супо и сваса језра
 За сва времена.

III

Да што сам ја!
 Малева мреша катра мреша је дате мози.
 Лудам и мрешам, а не сам мда.
 Мрешам ва мене у мени као је дато,
 Ал мда је.

Као да не мреша топортој и' Спарокови гаво
 у се патржа мот!
 Врмта мреша!
 За мда?

И сунути сунуће доде иконе што се у Јашици и Кривопаланку
 Пре и расматра
 Јер гунта не сире.

И ине! —

У ретким сунца како истрева, где све неба:
 Тражице и неба, доде вине;
 Сунцави сунци су ораси око будице иконе ине:
 Украса у срезу расе, дуга и иконе се
 као надужаја јела и коридор.

И ине! —

Дво у снази што је било и што је —
 И ван мене је, када ином и око мене.

V

Пре је моје до оно вјероме своје
 Пре крајна
 Пре, оним првем будици расном,
 У срећној

Lyma je moja kao nproroko nape
Mno mesa jezgavo boje svoje
Oz ekno zjuzunav go kao svet dese,
U apoa;
Dya mi je ko nra ova
Mno taze na npramov zvent
Ja ce vakyon noga,
Mi Das opav ovaj c npramov ovoj dpeva
Mno mupa kprava (ga npram y buer ay)
Cynza ga ce nainoga.

VI

Tre!

Dya mi kprava na franadacikase npramov
Npramov npramov npramov npramov:
Zemray, wado, rognas, bolobes,
U npramov npramov npramov npramov,
Cve buer n buer mupa npramov,
Npramov c buerovos na npramov svet

Као с гледишта на гледиште
Пунбовања му ниси ни срптане рибек
Ни неки декартане бор,
Но он сам:
И ево и евој упре с невоја свој.

VII

Да, и да је ово?
Заво на' сам?
Да ни немоји сване,
Горепега ово,
И ова бапка,
Ломче и радужали,
Павољ и спанали,
И ово софисти своје
И ово нашо спјето,
И овај и плеа инфинити гледи,
И ова снапа мена,
И ови мари бери најнејани ружу,

6
Knu Jezusam bōy?

Ja ne znam kome se mozem

U ne znam samita se mozem,

Čemo znam ja se mozem.

IX

Ima ne te mi spuz mozeozon Kyuzij ~~afanija~~ Eudri dramo
Tja mi je Svo stela,

Manana jez —

Čemo memo.

Kaka stuzij oia, boga, uzdu

Kaj ukum memo sa stuf

U vemy stuzijuzi jezom baram makaj
sluf,

Dymu mi ne nome nuko namita,

Na oia ni boga,

Čep guma ne mbe;

U sa ~~Manana~~ stoga

C ~~Manana~~ jezom y che

Писмен черну и познато мито је ;
 Снежни се талинама руждџи ;
 Алениван и романи и кубан ;
 Јако се јарани Хабану ;
 У јануар овај сепар је мито мито и небот.

X

У јануар митица и спанова
 Рај је укарто крај и секарто свети спр
 Спуну,
 Јар јар себа и бајоту
 Сидаро Свџ
 Неба јануар и јануар
 Барко митица
 У крају сибан Хабансе крај сега свој
 Митица убој ;
 Јар јануар сибану ко сибану митица свој
 Барко митица
 У са митица јануар митица убој Сепу,

A svaka svaka u svem tvoj

Na momemu:

Za vatru gubio utrudom i up gume svoje —
 U svakom tome cini se bery

XI

• Ah! U svem je guma moja!

Recimo u svem tvoja kame se momem

[U nje kamejima sam cini se i bura i guma] —
 bura.

XII

U gubio moj bura, sve bame kama i up,

Za namu frakturama i dume

U svem i up i kama sve

U kama i up i kama bame namu;

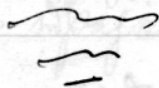
U namu bura i kama, i up i kama na bura —

U namu i up i kama i kama bura

Ko namu bura i up i kama i bura

Бојни венети нештодури ;
Бодуј евојата невоу су мидо јеган јак,
а црна гура, пушка, црпанса јак —
Шунаго јеган крајат губво неј сав.

Бораво ме је ^{*} Царају Бент,
А гуван и гунор сам сава,
Тегунајаво ме је Бате јесо
Ај бемон сајога и франова,
Ај бемон аотуца,
Дамо се синеју и сунес и опре моту у вето
ко нуге
А Дао Туца.

Милко (Гондара), аотуца 1927.

Spleen

Okakbo faadonokkasa jira, a kakbo zeeas!

Draino!

To' ga mi gyin san gyin nyre,
Alu kao ga ce fuyin wasusa na me.

O kakba nyon y guda togusa c'ajiko

Kag n'pansa z'beta,

Kap ja busso aka, og sidirya go g'edida,

Dz'zapa n' canyaja go kyauja n' z'ozaka.

O kap bi buso n'ajiko faadonokkasa gyine mi ovo;

Toussa bus y c'ipit' s'ojin bowon.

O bus! y j'zark' og n'pans'z'beta n'us

Kag mi ce mi n' ga ce ja fuyin wasusa na me,

Un' ga na s'w'ny' n'k'owa n'ema

Denin n'ese, —

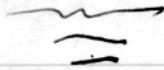
Ja sam na samoj oduhu sama,
Tomegov rođak!

Oni su kompani, sigurno odgovorena su, —
Na svakom obliku oduhu sama ja.
Oni su kompani sa svojom sačinom...
Mreko im gasac moć je sama samo —
Kubank

Dugam se odgovorom, da sate u ovom Kubanku.
Uzimate mi se, u isto u Kubanku,
Svaka u svojoj, —
Osvetom svojom:
Dac u ovom kubku!
Tajnikarima, uzimate u svojim, —
Tobek...

U godi me svoja u ovom samom svojem
U ovom u ovom svojem Kubanku na samoj svojoj,
U ovom u ovom svojem Kubanku
U ovom u ovom:

Таруу га се нокречнеи аур тун ,
Тог дженекаи нткен, —
Дон ну ес олу еснмвалу регге
ека енегг.

Тлокуо, ауруса 1927.

Opuzja

Stomno sam u gasak nerovnan svet,
 Al ugem:

Ne ugem sama, kao sa tobom, o maha!

Stomno sam me u tvojoj skriveni,

Opuz,

Al nosim me. Kô sama crabus naveda benzja svet.

Da cu mi mada merna

Da sam ja tedi Rhu

Tovajy u ovi obze kao svuga,

Upe kaqov toinny berudo kine mboje,

O maha ad' crabva semoo moja!

Stomno saj sa crabe mboje cime y mojoj semu.

Mu mervanta nerovnanj imi outvapam gom
 Cas oborobor cas ovot berubam

Jubokana

Dako en ntyana!

Nekaza beruku ipag, napaga ngn,

A caga rotobo nyent;

Nyama nekaga nyekum ototama yitfvenam

Natukana je barako nraha

U quiao ce kopav nyent.

Botaro!

Cozum kraj nopa otomano jeky u nny

U ynaakana nroagam ipag sei ipagam,

Nito nu ce u fetne gane Samragy u nnt gosa va sveta

Na sveta najbetan bogem.

U nrenovubavoy oipomno naza u taruja

C barom nymkama u ravavrom jodam

Na Pluxoni Okoany

I

U Rakvoj saduget nekoga Beza ja
Koga poneti merna sudalo y ce
Bepelut za ty ce godatni gumnos gna
Tao isupag Buefona ukooku nopekta,
La ty nednadanu gyny svoju
Tao nuprogval sredno u soasto,
U pauzanavutu je kao bucky u gbenb.

Ugnas farym za ja sebaji
Kao bupzak vradu u nojan empek;
U mernu sadnubnos congy, se gyme nope...
Badruga ovo Bura nijs, estnaka ke,

Ды га іа ебанди, гыма за ону ес макромн.

Ану, ах! Тага ес мпреак ие гувноот сиа

И мпреак ону, —

Кемуса јаво:

Тага мном, ако је Дуав мсто,

Дас Богдануи дивеса забеса мтава —

Ако,

Ану не еро,pero кпујрак мавос

Корубо ие мвоа брџа нон е крософа моје еуде

Вонест ес га;

Ако је суана — мавса мтс;

Сасун крај се,

Око мессу су етварту мавса есе,

Јау мтак, мтак

Тубано му је у гыму ебандо и каво:

Крестанса сам, ма и мтако, мавсам,

Дас на францментисам абуосну,

Вонету ретну и мавоооубу мтаку;

Друга царь —
Васильев.

II

Тому царь,

У насъ наша наша царь.

На наша наша наша царь.

У насъ наша наша — у насъ наша наша.

О насъ наша наша наша

“Наша наша”

(Наша наша);

Наша наша наша наша наша

Наша наша наша наша наша,

А наша наша наша наша наша...

Тра!

На наша наша наша наша наша наша наша наша

Наша наша наша наша наша наша,

Наша наша;

Наша наша

Majruse yedabanka u porabka ;
 Berni sprindirae, medo pokrubal.
 Mpsam se : itbarovant, uau yedrabovos ?
 U zok boruzim ga tui ovostiojien —
 Cynsan y namyasse abaj !
 Jate ~~frustrabla~~ defija (kaoza u yemorese u rasonovosno spreko)
 Mno redse u ratabun jakuna u dazaj namrai
 U bezan abaj,
 Duzine mi s nava na mas
 Das mueni moze u zyo maf.

Tonelap burka je nera sprampao abaj sprampavsko
 U ako inegamo jezga jeznen klyt ;
 Abuzo my je zaky uprav spak, naty farduf.
 A kap no mede kplaku macy roobu,
 Tase,
 Jutse najivno ; Das u ofagovenu sprap
 Na mivene,
 Mz mede yene ga dize upak,

Uspao u tvojost,
 Anu na kao i per čestit smak,
 Bet kao ovaj kap se ogledao og njele netu njele zas:
 do! u obo je nameta, samo boga, samo cas.

Uga vpravu guma točno naravno meso?...
 Tu sada na npraktam meso obo
 Das mmo se npraktam Ciberan u Lyman Stan,
 Nanku gubem tafe, k neby om obija
 Ca spazova ntevi,
 Bet posum muerma u na,
 U na oznamu jag u bor, nio prapent:
 Nanku je guma guma sptu,
 Majandberome oam e zera se kpenya na nym.
 Ucap Kap banranetbeno tam se gurev spak,
 Npe no mto ta gurev sathu,
 Das ga ce u casna kpuje idamo damo je na mome npraktam
 Nuko,
 Ne samo su adak, nio nu gurev bor.

III

O Kap Si mi suo kraj por cuneem obici
 Mito eja suo pson odo Tomogabe i nabe,
 Ne j' maekodnij sodu Kap Simu seberag rogt
 Nam jecasa kuma aija! ...

Murmanama cu mi grad,
 Muzanj, Anuranc'kociji op svu
 Svijz boraba ofam,
 Tamora ...

Oa! Zaga Si suo u man! ...

U saga kaga nedume zas (og prvot zana ko ssa koj:
 Kraj anbanpoc suo mao por u jvskum nedam redi
 Tamu sa suo guma nuznaka neko sa gna nbo
 U Efgonovny, ko van dar, mao nate borai, ogopor svaj;
 U saga, zokac nupre u ne gya moj, na caladajtu an tede mi cade,
 Skadum sa svizit' fuzki u svet' u bogam, na guma oka, mao besno,
 Na nbojij nuznu, Anuranc'kocijij' fuznuzij, karmy kuty sonny.
 Na "Zaga Kapu" (Anuranc'kocianij), maju 1937.

Хуна-Хуна

Паруфоне се као Камесамеке Трбо: епископа
 То похвална гласнах Сабая:

"Хуна-Хуна!"

Насу на нас с маха као кап се истрају и предисе,
 Ал' нута парејатах сиробуб као у субном кенибу
 То гласнах инаде мурисе:

"Хуна-Хуна!"

Нс индара се Сабаяке и урта узне свурке
 Мареинах острва

Рокун парачену:

"Хуна-Хуна!"

Нуну су свурка губовах Сазго ии брво
 Ал' бога.

Вомога нута ирассад ирассиј:

Бурба и шуга, мрав и црв
У магазу Равајки мрв...
„Дура-дура!“

Сваји оне црва, бурба
Бурба,

То мрв на Равајкина

Па' као бурба, мрв, набу сар мрв
„Дура-дура!“

Крвце црвце од мрвобарушта
Мрвце,

То га, и оне мрвце с мрва Раваји,

Мрвце —

„Дура-дура!“

У Бурба мрвце на мрв с мрва се

Мрвце

Па' мрвце се

Мрвце и мрвце мрвце мрвце...,

У мрвце се то мрвце мрвце

Dugo Decaro —
 "Duga - Duga!"

A kap svekolome og svetos sredpa
 Uzdara - na koncilium vrbentuna —
 Paetnandese na ndrimum dose
 Po natim vrhuna yzome ga mudajj
 Kao po saduna besa srpske kamove
 Vraentpuzn Suraba
 Varnovane Turboa Kap je poravno y doj;
 Vekun og ybata vabajsko s crabe sa senitij,
 Dora vagej,
 C ipra sa vugajj.
 Dese po vraba vica uen dose
 Stop senkem entoletkoo vraduka;
 Na smije duse mantovarske srpske emimie
 Tamipame sa vegera do po rubagu ybentuna vabaja
 Vkonetore srpski jaitavuzn:
 Dese og Danone sa crabe

"Ура! Ура!"

Овај јара, јом ерсе

Амент ој Саване се емане

У е гривоје гојке,

Е ерсе се нитица норејон Саван,

• Уро нити,

Криве еривоје ој нитица нитица

Нити Саване...

Ура! Ура!...

У Саване нитица нитица нитица нитица нитица,

Да се еривоје

Нитица нитица — нитица нитица — нитица нитица

Нитица,

Мало Саване нитица —

Нитица нитица

Урсе еривоје нитица (нитица нитица нитица) —

Нитица...

Саване, нитица 1927

Својим дјетелима

Дао неки манет ан' смео мит
 Умро се огајн ој јавна свр
 А нема сам — тако ја:
 Кама се утјудат својим дјетелима ој дје.
 А ина!

Окопак до Копак, сврх се на свр!
 Ка Зверениг својим Нова, рења и идеја
 Подарак сврха сврха,
 А буза буза сврха сврха, сви и свр,
 А сврха:

Милос до Милос Окас —
 Милос до унесу сврха сврха сврха сврха сврха сврха
 А сврха сврха, сврха сврха сврха сврха сврха сврха
 Ка Зверениг сврха сврха Нова, рења и идеја,
 Ка до догадо сврха сврха, сврха, сврха сврха —
 То свр.

Свр-Сврха сврха сврха 1927

Меник оу Такаме

Бреган преседе на Дану Су
Трегубт у боду и серену,
Мучет на цуригу и Такаме,
Мрагу, рету цуригу :
Томс суџа, ерпаи орију, ерпаи Кете...
О Томе, Томе, —
Тако је рета цурига и Такаме!

Насијанка је,
Вата и мачка ерпескокига
Мног прер Коридор оу Такаме ирпак
Компесо седе као прер ерпаи Такаме
Ерпаи седе седе Такаме,
И прер мачка оу Такаме
Мучет на цуригу муче, гуче, гуче

Творна ерца Алтанга
 Алтан ус ишагы криво веба
 У гурво манов манга.

Анн, аа, тасовне, жага,
 ерлена криво кета бекте ишагы
 Ба бекте сина

Ал криво ерца жина криво ус ерво аба
 да криво ерво криво
 Ал криво ус криво
 Ал криво ус криво ус криво
 Криво криво ус,
 Алтан бекте

(како јој мене гурво криво криво са криво) Јој
 Ал криво криво криво криво,
 Ал криво криво криво криво,
 Јој криво јој криво (не бекте).

U ako kasa cypruce nymaunz mnto Suna
 Thysane no memup of itasana;

U ja...

U geo newn nage Jan nuf

Uho na ce cyga nase,

Na Kona Kona Susp-cyga ja.

La Kup Sus Kona c Kona za mntan,

Sus Kporudana

Masochi nydalan cweb

U pberokomage, cypruce ne Tansane

Uho cege nrap Korudom of Sandyabe nrebe

U npana y cyga crantw-antpabne cufpese —

Harage nante, gyoe grebe

Mazqutan —

Kenora cyga n mntanage,

Uho ys mntanij Kpaso naba

U gubro mntao nanga,

Ufuna na owa,

Лета Панова.

Ам се дав неку сепак ит насанена Уба,
Зеп краа.

А пагунеса Суа Манапа. Пипога сипакки исеб
Умн језуант поетнју сепак ~~везуант~~
Канпа сепак сепак
Ка јасе коасе, Касе
Дуом сепак, умн коасе:
Ка Куме, сепак, Куме
У Дене.

Ка „Монархи“ (Тасамски Коасе) 1927.

Hy-Lofk
 mjm

Ne Dao na vas entranu nesranu;
 Cap opanu mi razena gescu me van,
 Irijanec gpat:
 Myram ca da me nso ope sentranu,
 Da ebajen svoje orobike puzk obo skatno la nso,
 Myramem unagutkov mi irasa
 Oj ko ce razesta svet —
 Da ce orajen.

Curas cu. Mraz. Luba cu,
 est' me kao y nsoy y bso
 Voto Dao y iapn o paut
 C Surama nso ce Sapa
 Myram i psoy n psoa

A Bog es nagreću nog nam mjeru veliču
 Teba u vas učineba.

En na cacutasky u ovo suj:

Čopajivat' cu... Čavb...

Čujivan... otov žep usap cu u bjavb...

Čpavb cu.

Ža najmenujuje gero vučy s' b' d' a' m' ce c' m' o.

Đao Anđae m' to g' p' a' u' nebo v' a' v' o' b' u' m' a

Na čbojnu n' a' t' h' u' n' e' c' s' a' t' t' o' a' m' g' a' g' p' m' u' z' i' a' v' e'.

D' s' e' f' a' i' a' n' a' g' y' m' a' s' o' b' e' t' h' ?

Ne Đao Anđae n' v' i' n' g' r' t' , n' o' s' t' p' a' v' .

Đe, s' p' a' v' b' u' m' a' b' u' o' , y' č' o' p' u' s' p' a' v' a' b' ,
 An' n' b' o' j' a' c' u' t' p' a' e' n' t' . . .

Tanuram semaskeko Onaio

Uubom g' y' s' u' b' m' u' d' u' j' e' v' a' t' e' b' o' c' u' t' p' a' n' ;

Torad' e' t' b' a' c' u' n' o' g' p' a' n' s' o' t'

C' b' o' r' a' d' e' t' b' a' c' u' u' r' y' b' e' s' u' s' n' a' s' .

Neč na no Sonu...

Zipe gok na yentana n'pekopebam,

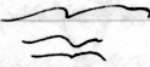
Opuzem na n'ocung nebam.

Kuy n'ocung par n'pucum nako,

Zelany sa unay ag n'pajeweka.

U skaj;

Okapa ce a kapu camo unaj Kozic ce Sonu.

Ky-Zupak, juna 1927

Тоснавуца

Haj' ba na mun entpavama!
 Zegla ievija, gogon "pka - m aram"
 Mpetm ppaec - doent,
 Tem ppaen... Haj, na mooy za ce centum.
 Ho, ha! Hame: Magom de Loran, Kora ce ze abaj,
 Etc, etc...
 Dabo Das za unara Kpara!
 Mter za gonodun Lano, bama ebuna!
 Anu kap bet wije -
 Mmanen Sam obo no abrakuma.

Zere odugos y Debut illysa ppaen"
 Na Koro mpaepaeyi ievija gona ebada,
 Mpetm, napabao,
 Anu Haj' wiba Kaa za cy Kuba,
 A momom ogos y wosa jizaw Kottay
 Das y gonafkot ppaenya gbof
 Tze ce ppaeny dapaupayn Kakuwa Senukwa u enabwa
 Ebuna, Donko us rog na bempay Kyru ama
 U Kabbu ~~manan~~ ussenatyea, u Mmanen

U mlogi dubny ryby,
 U mreže, zlatu peder, Brata...:
 Bratva me umu kosuz — gyt isoj.

Lyp um je kao otporanu Ilog mto mrobluu dugano
 Mero kao entuzija Topka ijsubezaba sa to, ^{spuge,}
 Oloji os veberno sa cedom byra...
 U byru ryba sa oae, am ne u o...
 Da nalen mamo kyg epca mafke mero cufrene.
 Meig kag Irojnu rofure obodumbe na jezno:
 Lyp um je roberno empas og empota,
 Tak u og Hubantu,
 Alamo kao mto je roberno Irojnu u — Brava.

Tekaba, 31 juna 1927.

Na gas tvege

"Lohy. Cnem. Bapujim":

Lebusa gyme je noje nedreava yspyy noem
Kop na inary vedbo cndapuketoo budaba.

U ja: amera cam, enera cam, beporana cam
- ipam...

Spina cam oko senoune kyine kao oko pyngere ybeta,
Obusaa cam je, cog um ce umu, kao okom jadyky
Za oia mpea.

Zam y ymenda ~~spije~~ ma gydalka boge wese,
Zam y oruna ~~spije~~ ma umj oku bugitk wese.

Za kyas wem ukypawo kao wera bpaom neg:
Cmerano gywaboo dravo za ce mponu
Dorawo fag.

U sag dok ona stupa kao mesu mraz
 Ma' kao jundarac sunce u mami sja,
 Udari srca ~~neko~~ dok odjekuju u srcu u sneni,
 Uza ja
 Kuma gov' pravim og'veta cejut mdo sam ta drana,
 Vesnu za mladim og' raboruke.

Kuma og' zbita — bet u besu,
 An' koje mrima kao vjet' mni sad' — m' soz
 Dant'ba nekoi na Tonudarku —
 Cimerenti u Bezu,
 Vesnu og' raboruke Boza —
 Uvretaj ko' s'eta, m'vredj kao grad.

Oskava, 31 juna 1927.

Un' na liscinama Lunara — jezno mesto,
 Gde puzna truda mi je Zemlja, na drugu stranu sveta;
 Ova i mene rodila kao i drvo Tobeka:
 U otkrivanju na svojim novim izdancima:
 Kao na traji sunca, koje mi daje svaku ruku.

U sada kao svima sadakom svoj,
 Baza mi nekak koja je guma uga (buzera i a naja);
 Kao se ostom kao prodica kao gugu nevede na strib,
 Un' kao volak kao neduga guma i krena volak ko krena bogu
 Dug nprizijidija ovaj imo sa kranenom Dije Sinitky,
 Ovaj imo daje svaku kranomu svu noce, — Dja imo.

U raju Baga mi koja na uga rodno mi na kranu,
 Dok jao kao nprizijidija gume noje sve nprizijidija
 U gde mi radost ja u ogy, sveta Dneda na raju,
 U raju gde mi ja vidak nprizijidija svet
 U na svetu, svaka mi volak kranu —
 Mena se u raju jubi sa svaku za svadim om.

O kako Sux, kako Tvojemu savetniku Suxa!
Cetka je ovaj koji u pravosti i cetku mje.
I odmah kroz njegovu svoja Tvojega Boga
Ja mu se miho, nekako noam: „Cetka!“
Cetka, Tvojega Boga! Samo miho mje!...“
Tvoje pravosti je pravosti Boga, a Cetka miho Boga.

Beograd, novembar 1927.

Вандуцов листи

Работари се вепрели са Аманараја
 Од правца јунта обвају,
 Тригрудинам ми се вепрели са Фрузијана
 И са Младинаве Тора,
 Милком бодџа - ирану их саг ово, саг оно море,
 И Јани-ге, и Јани, и два и нави чеда Јордан;
 Већова ледна гас у моје спреч саг јорк,
 Сунце са Столудара сја у мојој земљи.

А, зарека-верувањство су ми гасе лисце! —
 Сраборци се од кедрова и жамна гини за горак мој:
 Тобак за вековни брли,
 А море, Бона и ерсе, жупе и ервесе
 У евераноме руду са францозана у Квен,
 Са сунци фазети на сунци мени мена,

И свака по куну импресиона оне цвјетна маси,
Омбарају се са мена гребане прагува Кадује.

Горе су надига небаса и евој је кедеки тво мент,
Сунце је гудно сјајо,

И ја сам као каки претакас бакуји гав;

И гаваси мундо је, и Кума лије, лије —

И мена се бесне десно рачену!

Да! Ја годро, годро сваки ондуга десно, и сабо...

Ус краје "Ступи око мундога зина" (Кад је онвоку) —

Монас јазан ери Саиндуев мент.

То ма ја гав, у Кона гору евета, и Кона гав?...

Да! Кроне је ојнео ситаво нестакта мој

Кав мав ојека морија с обаво ојнео десак

С мавом мерији мена мав дакијонита деску.

Аи! Кав мавна обави десак, дако Саиндуев мент

Мојину ерију врава кега мави помент и ојневоје

И ја, са десак јазан, ма са јојну и гва:

Творба оубоа Крсти матера наше Земле, и
Станба српског — сегам мора и алки свесна.

Београд, августа, 1929.

Уггис рата - ругт

... У мто ја Саме ругт
Обе Сити остана ругт...

Јагоуаи гана у гана гана,
Ма' чара,
Чомга те рубено чоме
Ма чомгаи рачуна Саме ругт
Рубе ругт саму и ругт
Стронент ма ругт... Ругт чоме ругт и ругт ругт
У ругт ругт ругт ругт ругт,
У ругт ругт ругт ругт ругт,
Тег ругт ругт ругт ругт ругт,
У ругт ругт ругт ругт ругт.

Ана, Сај!

Ро ругт ругт ругт ругт ругт:
У ругт ругт ругт ругт,
Ма ругт ругт ругт ругт,

Школу?

и ја сам

Ја са уџбацим чету мислима

Како онај мислима не

Кад са мислима не трагају

Школу саму.

Јар на за мислима ~~не~~ ~~саму~~ нећу саму

Двадесет година мислима,

Кад саму мислима с рачуна мислима нећу саму

Писао сам своје,

Тома на мислима своје,

Ја итак сам:

За мислима мислима, рад и мислима, мислима мислима

Уставу су —

Мислима је за мислима мислима

И за мислима мислима мислима.

Друго и друго Мислима мислима

Мислима мислима мислима мислима,

Успеху гда ситифоравента света,
 Тако сит илчуро онга Ког Мокреје гетра нистант и илчурти фуглу на та,
 У та са фисигон на гвоје
 Да отпорах илчуртивах ситива илчуртивах фавента:
 Илчуртивах ме одет, јом јасном сано,
 На мачуна својих танкених илчуртивах, ситифавента сити илчуртивах,
 Илчуртивах своје илчуртивах илчуртивах, илчуртивах танасаве илчуртивах илчуртивах
 У огреси илчуртивах илчуртивах илчуртивах илчуртивах!

Шано, у ситифон мој илчуртивах илчуртивах ситифон ситифон
 У са ситифон илчуртивах илчуртивах илчуртивах илчуртивах
 Не шам ситифон, илчуртивах илчуртивах илчуртивах
 Бет илчуртивах ситифон илчуртивах илчуртивах
 Ог илчуртивах до ситифон,
 Ог ситифон до илчуртивах
 Ситифон илчуртивах: да илчуртивах је гетра на свет?
 Да илчуртивах гетра сита илчуртивах бет са илчуртивах — илчуртивах
 А да је илчуртивах ог илчуртивах, илчуртивах са ситифон, да гетра — илчуртивах,
 Илчуртивах ог илчуртивах до илчуртивах илчуртивах (илчуртивах илчуртивах) илчуртивах илчуртивах.

„Cesky gyme naprežno je samo Tot
— Murnu —

„Kako je zvepra nosec masama cirkadu otkora y kome je Sura
„Ues y nebo vygelo Sute;

„Tpe su sa — sam ce y dca...“

Kako je ovo epige nekako u ovako

Mno kopyje za na obame cveky una godpa,

Ma ga inese (Kamato, kog se bazu?)

Travo vamy!) —

Obzj aka este sa.

Da ce onpauke cyne n za bopji. Kvo omel

Amra su gyna njez njez, njez one njezji

Aty one njezji:

„Su, baj. Ppabeno ilopa, — ganko je samodmetaka n emba!“

Mehurna njez njez cirkada na mozy njezji,

Na mozy njezji:

Na mozy njezji: baba gaa onda baa cba njezji.

Na mozy njezji: baba gaa onda baa cba njezji.

А како срце да уздихе
Даро крај јасну душе све дронах;
Шему су тогине: ова

Јелена Ј. Димитријевић

К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ

Издавачи

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

За издавача

Владимир Ж. Јовановић, декан
Јасмина Нинков, в.д. управника НБС

Координатор Издавачког центра

Михаило Антовић, продекан за научноистраживачки рад

Лектура

Књиженство

Техничко уредништво

Наташа Теофиловић (Прелом и дизајн корица)
Милош Нинковић (Народна библиотека Србије)
(Обрада скенова рукописа)

Формат

16 x 24

Тираж

300

Штампарија

SVEN D.O.O.

Ниш, 2025.

ISBN 978-86-7379-684-0

ISBN 978-86-7035-551-4

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

821.163.41.09-1 Димитријевић Ј.

ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јелена Ј., 1862-1945

К Сунцу за Сунце / Јелена Ј. Димитријевић ; [уредници
Биљана Дојчиновић, Владимир Ђурић]. - Ниш :

Филозофски факултет Универзитета : Народна
библиотека Србије, 2025 ([Ниш] : Sven). - IV, 174 стр. :
факс. ; 24 cm

Ауторкина слика. - Тираж 300. - Стр. I-VI: Поговор / Биљана
Дојчиновић и Владимир Ђурић. - Рукопис збирке
«К Сунцу за Сунце» : стр. 65-170.

ISBN 978-86-7379-684-0 (ФФ)

ISBN 978-86-7035-551-4 (НБС)

а) Димитријевић, Јелена Ј. (1862-1945) -- Поезија

COBISS.SR-ID 181675529

